

KAPŁAN (2915) *sb m*

kapłan (2914), **kapłon** (1); kapłan : kapłon *RejKup* (2 : 1).

-an (2913), -an (2).

ka- (2554), kã- (69); kã- *Murm* (2), *GórnRozm*, *KlonFlis*; ka- : kã- *OpecŻyw* (7 : 2), *KrowObr* (84 : 5), *Leop* (120 : 3), *BibRadz* (202 : 5), *OrzRozm* (116 : 2), *BielKron* (315 : 12), *Mącz* (13 : 1), *OrzQuin* (247 : 1), *RejAp* (44 : 1), *WujJud* (133 : 3), *BudBib* (6 : 2), *SkarJedn* (61 : 2), *SkarŻyw* (243 : 20), *StryjKron* (11 : 2), *WujNT* (232 : 2), *PowodPr* (36 : 1), *SarnStat* (12 : 1). ◇ -ân (2573), -an (48); -an *HistAl*; -ân : -an *MurzNT* (4 : 2), *KromRozm III* (108 : 1), *KrowObr* (86 : 3), *Leop* (120 : 4), *BibRadz* (205 : 3), *OrzRozm* (117 : 1), *BielKron* (323 : 4), *Mącz* (12 : 2), *OrzQuin* (248 : 2), *KuczKat* (43 : 3), *WujJud* (132 : 4), *SkarJedn* (61 : 2), *SkarŻyw* (252 : 11), *GrochKal* (1 : 1), *WujNT* (231 : 3), *SarnStat* (12 : 1); *tekst nie oznacza ó.*

sg *N* kapłan (630). ◇ *G* kapłana (306). ◇ *D* kapłanowi (120). ◇ *A* kapłana (195). ◇ *G a.* *A* kapłana (17). ◇ *I* kapłanem (238); -em (17), -(e)m (221). ◇ *L* kapłanie (23). ◇ *V* kapłanie (10). ◇ *pl N* kapłani (421) [*w tym*: -y (12)]. ◇ *G* kapłanow (269); -ów (17), -ow (2) *OpecŻyw*, *PudłFr*, -(o)w (250). ◇ *D* kapłanom (183), kapłanum *MurzNT* (2); ~ -om *OrzQuin* (6), -óm (2) *BiałKat*, *OrzJan*, -(o)m (175). ◇ *A* kapłany (284), kapłanów (1); -y : -ów *SarnStat* (1 : 1). ◇ *G a.* *A* kapłanów (22); -ów (1), -(o)w (21). ◇ *I* kapłany (137), kapłanmi (10), kapłanami (5); -mi *GliczKsiąż*; -ami *PowodPr*; -y : -mi *KromRozm III* (12 : 1), *BibRadz* (7 : 1), *OrzQuin* (2 : 1), *SkarŻyw* (12 : 1), *WujNT* (19 : 2), *SkarKazSej* (5 : 2); -y : -ami *WujJud* (13 : 1); -y : -mi : -ami *SkarKaz* (4 : 1 : 3). ◇ *N* kapłani *a.* *I* kapłany (1) *KromRozm III* 94v. ◇ *A a.* *I* kapłany (9). ◇ *L* kapłaniéch (17), kapłanach (6); -éch *PatKaz III*, *KromRozm I*, *KromRozm III* (3), *KrowObr* (2), *UstPraw*, *OrzRozm*, *BielKron* (3), *OrzQuin* (2), *KarnNap*; -ach *WerGośc*, *LatHar*, *PowodPr* (2); -éch : -ach *SkarJedn* (1 : 1), *WujNT* (1 : 1); ~ -éch (2), -(e)ch (15). ◇ *V* kapłani (7). ◇ *du A* (*cum nm*) kapłanu (2) *BielKron* 400v, *SkarŻyw* 413.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.

1. *Osoba uprawniona do pełnienia czynności związanych z kultem religijnym, także w szerszym pojęciu pośrednik między bóstwem a wiernymi (stąd znaczenia przenośne); sacerdos Murm, Mymer¹, BartBydg, Mącz, Cn; flamen Murm, Mącz, Cn; hierophanta Murm, Mącz; sacrificus Mącz, Cn; mystes, presbyter, senior Murm; mysta, sacerdotio praeditus, sacricola, sacrifer, sacrificulus Cn (2913) : Paganus sacerdos, Dorpfaff, Wyefzni kapłan Murm 26, 172; Mymer¹ 9v; BartBydg 105; Hierophanta. Kápłan ten który co wykłada álbo oznaymuye o Bodze Mącz 156a, 130d, 254c, 363c; Sanctuarium – Mieifcze świętę, gdzie łam tilko kapłan wchodzeł. *Calep* 943a.*

Wyrażenie: »(naj)wyższy kapłan« (2): primarius sacerdos, Wyfłzy kápłan. *Mącz* 224d; Pontifex, Naywyfłzy kápłan/ biskup. *Mącz* 312a.

Szereg: »kapłan albo ofierownik« (1): Sacrificus, Kapłan álbo ofierownik. *Mącz* 363c.

A. *Pośrednik między wiernymi a Bogiem Starego i Nowego Testamentu, najczęściej w nawiązaniu do wspólnej chrześcijaństwa i judaizmowi tradycji Starego Testamentu (2793) : Widziłz iż kápłanom łye zá ludźye każe bog modlić/ nye tylko w ftárym/ ále y w nowym zakonye KromRozm III K6; Czyli Pan Kryftus ták zá prošte ludzi iáko y zá Kápłany ciála łwego ná łmierć niewydał KrowObr 201; Pan Bog łam Kápłaná pierwey poštánowił/ á potym przez Kápłaná/ Krolá ludziom poświęcił:*

o czym przykładów w Piśmie mażz wiele. *OrzRozm* D3v, E [2 r.], M2 [2 r.]; *OrzQuin* V2v; wżákże nowego Zákonu Kápłani/ wżyftki inŝe Kápłany pocżciwóścią przechodzą *KuczKat* 235, 310; *WujJud* 238; Presbiter y Sacerdos (iedno to v niego) kápłan *BudNT przedm* c3; Ten to rzemieflnik co fię piłmem świętym bawi/ nie ieft inŝy iedno kápłan vrzędownie powołány *ReszPrz* 102; Spowiedź záfię zálecono/ kiedy z rozmáitým trádem do Kapłanow iść w oboim Páńłkim zakonie niektorym kazano *LatHar* 109; *SkarKazSej* 678a marg.

W przeciwstawieniu: »kapłan ... wierny człowiek« (1): Zwłáŝczá gdy inŝe ofiáry/ ták ftárego iáko y nowego zakonu kápłani/ y owżem nietylko kápłani/ ále y káždy wierny człowiek mogli ofiárowác. *WujJud* 238.

Wyrażenie: »nawyzszy kapłan« (1): Y w ftárym y w nowym zakonie závždy Pan Bog iednego nawyzłżego kápłaná [...] poftáwił od Aaroná y Piotrá ś. pocżawży. *SkarKazSej* 690b.

Szeregi: »kapłan, rycerz, (i) chłop« (2): Tego czáfu wżytek narod ludzki z winŝzowania Noego ieft ná trzy powagi rozdzielon/ to ieft/ Kápłany/ Rycerze/ y chłopcy *BielKron* 6, 6.

»kapłan i zakonnik« (1): Bo około onego czáfu będą zabijac y wypędzac godne kapłany y zakonniki *WróbŻółt* S6.

Przen (14) :

a) *Postacie Starego Testamentu, które składały ofiarę Bogu pośrednicząc między nim a ludem* (3) : Y mnimalŝ ty áby dla czego innego zábił Kaym Tyran Ablá Kápłaná/ iedno że on łádził złośliwego Kaymá. *OrzRozm* G4v; A ták gdy [Sem] był nawyzłżym kápłanem/ ofiárował napirwey Pánu bogu chleb y wino [...] á s tego przykłádu Abráám iáko práwy kápłan pocżął dzyelięciny Pánu Bogu ofiárowác. *BielKron* 7.

b) *Mesjasz w psalmie 109, na ogól w cytowanym zeń przez autorów chrześcijańskich fragmencie utożsamiany z Chrystusem* (11) : Przyfiągł pan bog á nie będzie tego záłował iż thys ieft kápłanem na wieki według obrzádu Melchifedech. *WróbŻółt* 109/4; *LubPs* Z3; *KrowObr* 179v; *Leop* AAA4v marg; *RejPos* 231; *WujJud* 149v; *KochPs* 170; *WujNT Hebr* 5/6, 7/17, 21, s. 765.

a. *W religii chrześcijańskiej (często w odniesieniu do niższego duchownego w odróżnieniu od dostojnika); diaconus (ecclesiae), sacerdos curiae Mącz; presbyter christiani ritus a. christianorum Cn* (1751) : *BierRaj* 18, 19; *PowUrb* + [2 r.], +v, +2 [2 r.], +3 [3 r.], +3v; aby tym doftoynyeyŝy były przyącz tą nazwyátlŝą ofyarą czyala bozego oy [!] zdawna gotuyą kapłany ku tey doftoynoŝczy *PatKaz II* 37v, 38, 38v [2 r.], 39v [2 r.], 44; bo kapłanom byua dana nauyerzchu glouy korona na znamyá czczy *PatKaz III* 140, 140; *FalZioł* V 75; tedy kápłani polŝci, á nawięcey łam krol [...] lud polŝpoliti pacierza y człónkow wiary nauczáli y krzcili. *MiechGlab* 87, [90]; *WróbŻółt* G3 [2 r.], H4; *ComCrac* 20v; *LibMal* 1543/74v, 1545/98v, 101v, 104, 1547/130v, 131; *RejRozpr* B4; *SeklWyzn* E, Ev [4 r.]; Grzechi wżiŝtki náŝe nie ieft ci powynna rzec przed kapłanem wyliczac *SeklKat* V4v; y ciebie kapłanie profżę abys mię rozgrzeŝił z wżiŝtkich grzechow moich *SeklKat* X, A3v, Vv [3 r.], V4v, Xv, X2, X2v [2 r.], Y2; Abowiem przy takiey duŝzy Rady bywaia pukufzy [!]. Czo niechczą kapłonom dufác Ani ich nauky fluchać. *RejKup* m2v, c5, bb6v; iż lepyey kápłanowi zwolną byałą głowá/ bá y z cudzą żoną obcowác/ niŝli ŝye ożenić. *KromRozm I* C, Cv [2 r.], C2 [2 r.], I2; *KromRozm II* ł2; A do Titá nápiŝawłŝy/ iż go dla tego w Krećye zołtáwił/ áby po myeŝciech

kápłany ftáwił *KromRozm III* H8; A to tu nye tylko od kogo/ ále y yáko (ábowim przez wkładánye rąk) kápłani ftáwyeni máyą być/ opifuye. *KromRozm III* I3, H, H8 [4 r.], H8v [2 r.], I2 [2 r.], I2v (42); Kapłany swe szlachcie wolno doma chować, ktorzy je uczyć mają i sakramenty sprawować jako rozumieją. *Diar* 50, 50, 52 [3 r.], 53 [4 r.], 54 [2 r.], 56 (15); Aczem ya nye tylko tę yedną przyczynę położył/ czemu á dla czego themi czáły/ lepyey fmadź ożenić fie niż kápłanem oštáć. *GliczKsiąż* O7v, L3v, O4, O4v, O5 [2 r.], O5v (17); *LubPs* B2v marg; *GroicPorz* z3v; A wzdy ty iefztze będziefz mowił/ potwarzálfz nas Apoftáto nieprawdziwy? pořádzálfz przełożone kościelne? złorzetzylfz kápłanom. *KrowObr* 69v; Iż iefli iefł flufzrna rzetz/ áby vftáwá o tzyftości kápłáńfkiey bylá zepfowána/ dla te⁸⁰ iż iefł wiele kápłanow nietzyftnych/ y niepowsięgliwych. *KrowObr* 227, 123v [3 r.], 124v marg [2 r.], 125v marg, 189v, 200v [5 r.] (27); *Leop* RR4v; Lift Stániłławá Orzechowfkiego/ do Marćiná Krowickiego/ Kápłaná Kácerzá Pikárdá. *OrzList* a4, bv, c, d4, e; Vftáwiliłmy iżby kápłani y ci co trzymáia pořytki Duchowne nie wdawáli fię w práwá fądu ziemfkiego *UstPraw* B, D2v, D3; *RejFig* Ccv, Ddv; Kapłan nád Krolá wyfzłzy. *OrzRozm* G4v marg; że teź y dobre á święte Kápłany/ y te rzeczy ktorými Kápłani fzfáfuią/ prze nienawiść złych Kápłanow ludzie wzgárdźili *OrzRozm* H2v, B4 [3 r.], Cv, C3v marg, D3v, D4 (50); [królewna angielska Maria] Vftáwiłá tákie práwá kościelne/ áby żadny Biłkup niechował kápłanow żonátych/ [...] żadnego kápłaná/ áni miłtrzá fzkolnego nieprzyimowác/ ktorzyby był podeyrzány w Luterfkiey náuce *BielKron* 238v; A przychodząc thak ku ołtarzowi/ podawáli kfięza ony świętości/ ktore niefli dwiemá kápłanom v ołtarzá *BielKron* 329; ktorą káplicę iego [króla Olbrachta] mátká krolowa Elżbietá dáłá opráwić y ochędożyć/ y dwie Mfzy czćione vftáwiłá przez dwu kápłanu. *BielKron* 400v, 143v, 148v, 149v, 150 [2 r.], 150v (72); *Mącz* 73a; podobniey áby świat bes flóncá światem być mógl/ á niźli by Polfká bes Kápłaná Kroleftwem być móglá. *OrzQuin* D2; Pewnie to więdz/ że to *Myfteriu*^m, przy Kápłaniéch tylko fámych iefł *OrzQuin* F3v; niéktórzy z Polków pierwfzych/ podobno prawdą przymufzeni/ pozwaláiac tego/ iż Koronator Królewki Kápłan być muři: ále nie ten Kápłan z Gnieźná/ którego oni Bálwochwalcá zowá. *OrzQuin* V3, A2v, A3, B3, C4, D2 [2 r.] (124); *SienLek* 10v; Wiedząc to on rycerz chćiał wezwác kápłaná áby dziecię było okrcżone. *HistRzym* 32, 71v, 134 [2 r.]; Byli teź w tym cechu Pepuzyani/ ktorzy z niewiałt Kápłany czynili/ daiąc im w fzfáfunek Słowo Bożé/ y Sákrámentá. *BiałKat* c3v marg, 123v, 288v, 321 [2 r.], 326, 353v (11); *RejPos* 214v [2 r.]; ktorých [apostołów] w tym vrzędzie namiełtnicy fą Kápłani. *KuczbKat* 215, 25, 105, 126, 145 [2 r.], 190 [3 r.] (27); gdyście fpowieź świętą/ ktora z wielkim wftydem y z żálościá przed Kápłanem być ma/ iáko przed fámym P. Bogiem/ w rozmowy fprofné á niewftydliwe/ y w difputacye obroćili. *WujJud* 84v; Pan Chriřtus opoká iefł/ y opoká czyni: Kápłanem iefł/ y kápłany czyni *WujJud* 120v; Czyli wy chcećie być mędrfzymi y świętfzymi/ niź wfzyłey Doktorowie Kościołá Powfzechnego/ ktorzy áż do tych czáfów Kápłany Kápłanámi zowá *WujJud* 148v; áby Kapłani podług zwyczáiu kościelnego byli pořfufzni Biłkupowi przełożonemu fwemu *WujJud* 155, 41v, 71v, 73v, 81v [2 r.], 82 (81); A dla tego nie zowiemy fwoich Pálterzow y flug Kościelnych Kápłany. *WujJudConf* 148, 180; *RejPosRozpr* c2v [3 r.], c3v, c4; Krol iák Kápłan w Ornacie/ w Albie/ w Dálmátice/ S Humerałem/ s Pierfcieńmi/ tákże rękáwice. *StryjWjaz* Cv; *KarnNap* B3, B3v [2 r.], B4 [2 r.], B4v, C (12); Vfkarża fię pořpółtwno ná Kápłany/ że zániedbawáią powinności fwey *ModrzBaz* 140v; Tych potrebá/ mowi/ kápłanow

fluchác ktorzy fuccefyá á rodzay álbo wfstępowánie máiac od Apoštołow/ [...] dar prawdy pewny wedle vpodobánia Duchá ś. wzięli. *SkarJedn* 31; Iako polecił á dał tę moc Páweł ś. Tytułowi/ á Tytus kápłanom w Krećie od niego poftánowionym. *SkarJedn* 48, 33, 63, 147, 187, 197 (18); Y przyzowie kápłanow/ áby fię przypátrzyli/ á rádę iáką dáli *SkarŻyw* 35; dofyć ieft ná tey fpowiedzi/ ktora fię pierwey Bogu y kápłánowi czyni. *SkarŻyw* 320; Vrząd świecki/ wnocy poimał dwu kápłanu ná grzechu *SkarŻyw* 413, A2, 28, 29, 31 [2 r.], 46 (122); A gdy zimie lodem vmárzło/ zebráli fię do niego fáfiedzi/ z proceffiá Kápłanow/ Chorągwie/ z Krzyżámi/ y reliquiámi fświętymi/ chcąc tym gwałt Diabelki odpędzić *StryjKron* 350, 320, 672; zápamiętawfy fię w tym/ co potym plotá: iż kápłani fá oycowie Chriřtułowi *CzechEp* 172; Tákci y teraz kápłani Heretykowie zámykáia ffortę prawdy. *CzechEp* 250, 165, 166, 193 [2 r.]; Y kápłánów fię wyftrżegay/ Ráczyé fámá záwždy létániie fpiéway. *KochFr* 16, 42, 118 [2 r.]; *ReszPrz* 102 [2 r.], 111, 112; y bogoboyni kápłani v choryeh przy łożu fiedząc one ciefzâ/ confortuiâ/ do cierpliwości y vfánia w Pánu Bogu nápominaia *ReszHoz* 118, 131; *ReszList* 157, 175; *WerGośc* 217, 268; Nie twoia rzecz/ odpwié Theológ/ Doktorze Wiedziéc/ kto fye zámyka z Kápłany w komorze. *PudłFr* 18, 18 [2 r.], 44; *PapUp* B2, L4; *ActReg* 19 [3 r.], 20, 70; *GrabowSet* P2 [2 r.]; y ták fznkáiać fwym kápłánóm żon nowych/ fámí fwych ftárych z dziećmi/ y z maiętnościá wzyftka pozbywáia. *OrzJan* 129, 50 [2 r.], 124; Kápłan bez flufzney przefzkody Mřzâ opufzczáiać/ wymnie [...] Troycy ś. czći y chwały *LatHar* 76; Wiele Kořciołowi Bożemu należy ná dobrych Kápłanách/ ktore ná ten czás fwięcâ. *LatHar* 124; profząc PANA BOgá o miłofierdzie y odpufzczenie/ á ciebie kápłanie o pokntę y rozgrzeźenie. *LatHar* 137, 93, 94, 101 [2 r.], 103, 112 (19); Kápłani práwdziwie grzechy odpufzczáia. *WujNT* 34 marg; tedyć kápłan [...] powinien być záwŹze bez małżeńftwá *WujNT* 594, 9, 68, 77 [3 r.], 89, 93 (66); *WysKaz* 23 [2 r.]; tákże wyiać trzeba y té/ którzyby flugámi kořcielnými będąc (okróm kápłánów) fámí w kárczmie guzá fzukáli *SarnStat* 215; ále ná tymże roku będzie powinien y będą powinni przerzeczonych Kápłánów od wzyftkich trudnořci záftępic/ wyfwobodzić *SarnStat* 1252, 4, 1107, 1108 [2 r.]; Sláchtę y zacnieyřze ludzie/ pořpołu z Kápłany y nabożeńftwem ich/ mordowáli y wytráćili *PowodPr* 9, 19, 21, 26 marg, 33, 44 (12) przodkowie náfzy [...] ták wfpaniałe y wielkie páłace chwały Bożey zořtáwili: y kápłanámi do pomocy zbáwienia ludzkiego opátrzyli *SkarKaz* 453a; czemu presbytery kápłany zowiefz/ bo nie mowi piřmo nowego zakonu *Sacerdotes*. *SkarKaz* 608a; iż ofiáry ftárego zakonu czynili/ y tákimi iáko v Zydow było kápłanmi byli. *SkarKaz* 608a, 155b [3 r.], 157a [2 r.], 158b [3 r.], 207b, 279b marg (44); Y nigdy dořkonałym krolem nie ieft poki koronowány od kápłaná nie bywa. *SkarKazSej* 681a, 673b, 677b, 679b [3 r.], 681a [2 r.], b (14); Choć w Rewerendźie nie widziřz kápłaná/ Iednák zow Xiędzem Woyćiechem boćianá *KlonFlis* F3v; Rzecze on ftáryży dziedźic: Odpuřć mi Kápłanie/ Zem cię nie vfzánował w twym Kápłánřkim ftanie *KlonWor* 71, 71.

W połączaniu z imieniem lub nazwiskiem [w tym: na imię... (2); imię lub nazwisko + kapłan (40), kapłan + imię (10)] (50): Leop *B2; BOnifácyus pirwřzy/ fyn Iokundá kápłaná/ był Papieřem w Rzymie BielKron 159v, 151v, 153, 160, 160v, 172v, 413; OrzQuin G3v marg; Mořeřz théz czytác kazánie iego o wieczery Páńřkiéy/ do Piotrá kápłaná BialKat 288; ná to Koncylium od fiebie pořłał: y przy nim Arkádego y Proiectá Biřkupy z Philippem Kápłanem. SkarJedn 115, 118; Pánkrácyus kápłan/ kryjácego fię Lucyaná Pogáńřtwu prze zazdrořć wydał. SkarŻyw 46 marg; Ieden kápłan/ ná

imię Florencins/ zayrzæ świętemu/ bárzo fię dręczył *SkarŻyw* 250, 62, 74, 89, 147 [2 r.], 168 (31); *StryjKron* 165, 275; *LatHar* + +3, ++3v, 193, 281; *SarnStat* 370.

W połączeniu z określeniem wyznania [w tym: ai (60), sb (2); kapłan + określenie (39), określenie + kapłan (23)] (62): Przytżyná tzemu kapłani Papielcy pod dwiemá ofobámi przyimniá. *KrowObr* 200v *marg*, 118, 119 *żp*, 123v, Rrv, Ssv (12); *OrzRozm* I2v; Ale Felix kápłany Arryáńkie wypędził będąc Papiieżem *BielKron* 157; Papiież pośłał do Niemiec trzech Biłkupow z Indultem / áby námawiáli Luteryany kápłany ná Rzymfká wiaré *BielKron* 234, 157, 157v, 203, 203v, 205v (20); Odwróciłzli fye Królu od tego Rzymfkiego Kápłaná/ pewnie odwróciłz fye od pokoiá *OrzQuin* G2, A3, V2v *marg*, V4 [3 r.], V4v, X (15); *BudBib* b4; *StryjWjaz* C4v; A iáko Grekowie znown odśzczepieństwo frozłze niłzli pierwłze y dłułzle záczęli/ gdy Lácińfkie Kápłany z Bulgáryey mocá wyganiáli. *SkarJedn* 223, A*, 260; á Fortyniany Kápłany Greckie/ ktorzy ich teł przedtym ná fwoy Zakon byli przywiedli/ od nich wygnáli *StryjKron* 100; *ActReg* 16, 18; O co fię iednák haeretycy vśilnie ftáraia/ íami siebie rownáiac z Chriřtuřem/ á Biłkupy y kápłany Kátholickie z Biłkupy Zydowfki y z Pháryzeufzami. *WujNT* 243, 35, 411, 470; *PowodPr* 30, 31.

W połączeniu z nazwą zakonu [w tym: dodatkowo z imieniem własnym (3); kapłan + nazwa (3), nazwa + kapłan (1)] (4): ktorá nápiřał niiáki Kápłan Niemiec Zakonu Krzyżáckiego w Prufiech Brát/ imięnim Petrus á Dusburch *StryjKron* 288; MARCIN LATERNA, niegodny Kápłan y Theolog Societatis IESV *LatHar* +2; *WysKaz kt*; *SkarKaz*)(4v.

W połączeniach szeregowych (89): *FalZioł* V 90v; *MiechGlab* 34; *ConPiotr* 32v; *KromRozm I* C2v [2 r.]; Ale řářz v tych to odśfczepyeńcow y kácyrzow páłtyrzowye á doktorowye/ álbo kápłani y biłkupi *KromRozm III* H7, H4v, I3, I5, I6, K2, M, N5v; Aniř ty miřtrz ni bákálarz/ Ani kápłan ni gořpodarz *BielKom* A2v; *KrowObr* 5v, 118v, 181v; *RejWiz* 161; *BielKron* 202, 234v, 327; *OrzQuin* D, Dv [3 r.], E [2 r.], I3, Kv (11); *SienLek* 3v; *HistRzym* 134v; *RejPos* 144, 189v; *KuczbKat* 305; *WujJud* 142v, 154, 155, 156v, 212v; *SkarJedn* 211, 358; *SkarŻyw* A4, 90, 143, 179, 304 (11); *CzechEp* 229; *ReszPrz* 107, 108; *ReszHoz* 116, 118; *ActReg* 17, 18; *GrochKal* 15; *OrzJan* 20; O święty Michále/ S. Gábryelu/ S. Ráphale/ święte chory wřzytkich Anyołow/ Archányołow Pátryárchow/ Prorokow/ Apořtołow/ Ewángeliřtow/ Męcżennikow/ Wyznawcow/ Kápłanow/ Lewitow / Zakonnikow/ Pánien /y wřzytkich řpráwiedliwych/ prořę was przez tego/ ktory was wybrał *LatHar* 41, 100, 125; ále y kápłáńřtwo álbo pořwięcenie Biłkupow/ kápłanow/ diákonow y poddiákonow [...]/ řák wkłádániem ieřt názwáne. *WujNT* 453, 43, 44, 457 *marg*, 460, 480 *marg* (10); *SarnStat* 447, 448; řá iáko y Zydowie bez wodzá/ bez miřtrzá y proroká/ bez kápłaná y ołtarzá *SkarKaz* 275b, 118b, 386b, 607b, 608b, 611b, Ooooc; *SkarKazSej* 665b, 666a, 681a.

W przeciwstawieniach: »kapłan ... laik (6), świecki (3), wierny (chrześcijanin) (2)« (11): yř nie iedno kapłanom/ ale wřzyřtkim wiernym chrzeřcijanom/ pan Chriřtus rozkazał pożywać ciałá/ y krwie řwoiei *SeklWyzn* e2, e2; Owa to prořno dzyelić/ iedno dwa řá řtany/ Ták y miedzy řwieckimi ták miedzy kápłany. *RejWiz* 79v; *OrzQuin* E; y ktoř kogo ma řwięćić Kápłan Láiki/ czyli Láicy Kápłaná? *WujJud* 146v, 141v *marg*, 148, Nn2; *ReszList* 172; *PowodPr* 21.

[Ze względu na hierarchię kořcielną] »(arcy)biskup (22), dyjakon ... kapłan« (23): *KromRozm I* F2v; *KromRozm III* H7v [2 r.], H8, I, I4, K2v; *Diar* 69; *BielKron* 223; *OrzQuin* F4v; *WujJud* 30v, 142v,

155; Wielekroć bywają w piśmie świętym wspomniani Diakonowie/ a v piśmów kościelnych Kąplani. *RejPosRozpr* c2v; *SkarJedn* D3v; *SkarŻyw* 456; że y ná on czas była różność między Biskupami a między kápłany *WujNT* 456, 686 *marg*, 725 *marg*; kościół Kátholicki [...] náucza: iż Biskupi wstępują ná mieycá Apoštołow/ a kápłani ná mieycá 72. vczniow. *SkarKaz* 607a, b [3 r.].

[*Ze względu na władzę kościelną i świecką*] »kapłan ... krol« (44): nieprzekładaywá nád Ołtarz Kápłaná/ ani Krolá nád Kápłaná *OrzRozm* E3v, B4v, Cv, D3 [3 r.], D3v, D4 (13); bo nie Królom Królestwo Pan Bóg/ ále Kápłanom Kápłánstwo wieczné być poprzyśiągł *OrzQuin* K3v, C4v, Dv, D2 [2 r.], Ev *marg*, Iv (24); Krolowi zlecono to/ co tu iest/ a mnie/ to iest kápłanowi/ to/ co wniebie iest: Krolowi ciáłá/ kápłanowi dułze: Krol zmaży cieielne/ a kapłan dułzne odpufzcza *SkarŻyw* 91; *SkarKazSej* 679a, b [3 r.].

W charakterystycznych połączeniach: kapłana(-y, -ow) czcić (4), instytuować (2), ob(ie)rać (wybrać) (5), ordynować, (po)sta(no)wić (36), (po-, u-, na)czynić (7), słuchać (17), szanować, wezwać (przyzwać) (6); kapłanowi dufać (2), być posłuszen(-y) (4), służyć ((u-, po)sługować) (5); kapłanem(-y) (w-, po)czynić (7); przed kapłanem klękać (klęczeć) (2); kapłan bogobojny (2), cnotliwy, cudzołożny (2), dobry (8), fałszywy, łakomy, nabożny, nieczysty (8), niegodny (4), niepowściągliwy (2), nieprzykładny (4), niewinny (2), niezbożny, (nie)żonaty (5), pokorny, (po)stà(no)wiony (6), prawy (3), sprawiedliwy, święty (5), ubogi (6), wszechczny, wybrany (obraný) (2), występny, zacny (2); bezżeństwo kapłanow (2), obiranie, posługa, (po)sta(no)wienie (5), procesyja.

*Zwroty: »pomazywać kapłany; pomazany kapłan« [szyk zmienny] (1; 2): a kápłany fwyęcąc/ záfwe ye krzyżmem pomazywano/ kápłany ná ręku tylko/ biskupy ná ręku y ná głowy *KromRozm III* I4; *OrzQuin* P3; Ktoremum ia odpowiedział: Iestem pomázany kápłan/ przyjąłem pomázanie y poświęcenie od Biskupá. *ReszPrz* 46.*

»(s)powiadać się kapłanowi, przed kapłanem; spowiedź przed kapłanem« [szyk zmienny] (4 : 3; 6): iż gdy fye Kápłanowi fpowiadamy/ nie tylko tám porádą iego y pobożnym nápominaniem bywamy rátowani *BiałKat* 378v; *KuczbKat* 300; wtydzili fie też. przed kápłanem grzechow swoich fpowiedać. *WujJud* 89; *BiałKaz* M4; że przed takim kápłanem fpowiedź czynił *LatHar* 131, 119, 135; *WujNT* 817 *marg*, 818, Ccccc.

»święcić (a. poświęcić, a. poświęcać a. oświęcić) kapłana, kapłanem; (po)święcenie kápłanow; (po)święcony (bywa, ma być) kapłan« [szyk zmienny] (29 : 3; 17; 5): bo kapłany byuayá pózwyczeny od biskupa na kapłanyfky urząd *PatKaz II* 38, 37v, 70; A yestliż kápłaná albo diakoná nikt yedno ápoštoł albo biskup stáwić y poświęcić nyemoże *KromRozm III* I3v, I4; przeczytając pilno tę kartę obaczyli, iż i w tej to święcone kápłany swe instytuować mieli IchM księża biskupi *Diar* 55, 56 [2 r.]; O Papieskich Kápłaniech Święceni. *KrowObr* 118, 118v *żp*, 119, Ssv, Ttv, Vuv; *OrzRozm* E4, Mv; Ten iestczs s przykazania Piotrá s. pirwey kápłanow XXV oświęcił w mieściu Wrześniu. *BielKron* 148, 158, 172v; Vczniu Mistrzá nie vcz/ Láiku Kápłaná nie święć *OrzQuin* F2; *RejPos* 287v *marg*; *KuczbKat* 245 *marg*; *WujJud* 146, 146v [2 r.], 167v, Mm4v; Potym go Bazyli S. puścić niechciał od siebie/ afz go Dyákonem y potym kápłanem poświęcił. *SkarŻyw* 118, 235, 362, 519; *ReszPrz* 99; *KochAp* 12; Bo póspolicie mieściá Grudniá Kápłany święcono *LatHar* 124; Gdy przez rąk wkładanie ordynowáli/ poświęcili y póstánowili kápłany. *WujNT* 456; mieli zwierzchność stánowienia y święcenia kápłanow

WujNT 456; iáko tu oto Tytus z rofkazánia Páwła S. nie tylko poświęcał y łtánowił/ ále y obierał kapłany. *WujNT* 744, 38, 39, 216 *marg*, 217, 419 (17); iż Biskup kapłany rodzi/ á kápłan kápłaná rodzić y poświęcić nie może *SkarKaz* 607b, 607a.

Wyrażenia: »kapłan boży, Bogu« = *sacerdos Dei Vulg* [szyk 25 : 1] (25 : 1): *SeklWyzn* Ev, e2; bo widzyał (iáko piśzą) Anyolá Bożego [...] grożąc Attyli/ áby dał pokoy kápłanom Bożym. *BielKron* 161; *RejAp* 167v, 168, 169; *BiałKat* 148v; *WujJud* 22; *SkarJedn* 288, 300; *SkarŻyw* 28, 457, 487; TV przyśzedłzy iuż Bogu kápłanem zołtawa/ A iemu cáły rozum y ferce oddawa *KochMRot* C; *ReszPrz* 69, 108; *ReszList* 152, 157; Abowiem kto tákowego przyimuie/ iáko kápłaná y łługę Bożego; ten fię sftawa vczévníkiem załług iego *WujNT* 44, 766, *Apoc* 20/6; *SkarKaz* 277b; *SkarKazSej* 685b, 692a [2 r.], 700b.

»kapłan Chrystusow« = *sacerdos Christi Vulg* (6): Yelłcze nád to koždy kápłan Kriřtuřow ná tem yeřt áby cyerpyał *GliczKsiqz* O7v; *RejAp* 167v; *SkarJedn* 301; *SkarŻyw* 352; Zydowie/ iż P. Chriřtus grzechy odpulfcza/ bluznierzem go zową: iáko y dziř ich nářłádowncy Haeretykowie/ kápłany Chriřtuřowe *WujNT* 38, *Apoc* 20/6.

»kapłan duchowny« (1): á godziř fię to ták bárzo obłádzoną brácią drapác? á ktoż drapie? átoli Kápłan duchowny? *CzechEp* 97.

»kapłan kardynał« (1): Działo fię przy [...] Kápłanie Kárdynale Arcybiskupie Gnieźniéńłkim / y Prymařie/ ktemu ielłcze Biskupie Krákwłłkim *SarnStat* 939.

»kapłan kořcielny« (6): *BiałKat* 381v; *WujJud* 160v; *LatHar* 648; Choruie kto miedzy wámi? niechże wzowie kápłanow kořcielnych [*presbyteros ecclesiae*]/ á niech fię modłá nád nim/ pomázuiąc go oleiem w imię Páńłkie. *WujNT* Iac 5/14 [*przekłád tego samego tekřtu BiałKat, WujJud, LatHar*]; Ktory [*sakrament ostatniego pomazania*] ma w łobie to wřzytko/ co należy do práwego Sákrámentu: kápłaná kořcielnego/ ktory gi dáie: znák zwierzchni/ oleiem řwiętyimi pomázánie/ y z modlitwą wiáry *WujNT* 795, 47.

»kapłan kořciołá [*jakiego*]« (6): *KromRozm* III 17; okołó kápłanow kořciołá Cárogroćkiego we wřzytkim fię Leoná S. dokłádał *SkarŻyw* 319, 90, 456; *LatHar* 95; vřtáwiamiy/ y téyże winie poddáné byđż řkázuiemy wřzytkié w obec y koźdého z ořobná/ [...] Kápłany wřzytkié wřzytkich kořciołów [*Presbyteros omnium Ecclesiarum JanStat* 198]/ pořpołu z Kurřory/ z Piřářzmi/ ták tuteczne iáko obce *SarnStat* 924.

»kapłan krzeřcijańřki« (5): á to nie tylko o Kápłaniech/ ále y o Krołoch Krzeřcijańłkich ielł rzeczono. *OrzRozm* L2v; Wiele tám ielłth Kořciołow Kryeřcijáńłkich [!] y dzwonow/ iedno iż kápłanow Krzeřciiáńłkich nie máia *BielKron* 453; *OrzQuin* K, N3v; *SkarŻyw* 517.

»ksiądz kapłan« [szyk 3 : 1] (4): Iako ya nyesastapył dobrovolnyey drogy robothlyvemv maczieyevi Cmyothkovy ochelkowy slachatnego Iacoba Lesnovolskiego slesney voley brata rodzzonego xyadza mykolaya kaplanya [!] *ZapWar* 1536 nr 2560, 1536 nr 2561; *LibMal* 1544/89v, 1551/163v.

»(naj)wyřszy kapłan« [szyk 9 : 5] (14): tedy on kořczyol pořzwyczy pyeruey nayuyřřzy kapłan to yeřt byřkup *PatKaz* II 39v; *OrzRozm* D3 [2 r.]; Arcybiskup Gnieźniéńłki/ ielł w Polřzce Kápłan naywyřřzy/ *Primas* Krółeřtwá/ Polřłkiego *OrzQuin* [Aa6], E2, F2, S2, S4, Z; *SkarŻyw* 509; *PowodPr* 44; tylo iż biskupi wyřřzemi łá kápłany *SkarKaz* 607b, 607b [2 r.].

»niższy, mniejszy kapłan« [szyk 3 : 1] (2 : 2): Bo iálne iest piłmo/ iż tego niższy kapłani nie czynili/ iedno fami Apoštołowie/ ná których mieyfćá Biskupi wftąpili. *SkarJedn* 235, 203, 347; *SkarKaz* 607b.

»kapłan Nowego Zakonu, w Nowym Zakonie, Nowego Testamentu, nowy« [szyk 16 : 2] (10 : 1 : 6 : 1): Otóż maćie/ iáko tymi łowy zakónnymi/ vważón iest Káplán Nowégo Zakónu *OrzQuin* L3; *RejPos* 214v [2 r.]; *KuczbaKat* 235; że ofiárá ktorą nowi Kápláni mieli ofiárowác/ miáła być czyłta á niepokalána *WujJud* 237v; *SkarŻyw* 113 *marg*, 493 *marg*; *WerGośc* 259 [2 r.]; Haeretycy chcąc ohydzić ludziom káplány nowego tełtámentu/ równáią ie z káplány łtárego *WujNT* 183, 34, 194, 387, 628, 765 [2 r.], *Zzzzzv*; *SkarKaz* 455a.

»kapłan pański« (2): Nie chłubże fie też tym kfięże Dominiku álbo kfięże Benedikcie ábyś iedno ty łam był káplánem Páńłkim *RejAp* 169, 169.

»prosty (a. naprostszy) kapłan« [szyk 8 : 2] (10): A zwłázcza to będzie pożyteczno kapłanom prołtym *WróbŻółt* A3v; *SeklKat* V2; *KromRozm III* H7v; *BielKron* 155v, L111; *KuczbaKat* 245; *WujJud* 86; *SkarJedn* 235, D3v; áby nie gárdzili Sákrámentámi iego/ od iákiegożkolwiek kápláná/ by też naprołtżego podánymi *WujNT* 129.

»kapłan świecki« (2): Naczo fię thełł dobrowolnie poddały połpolu Zduchowienłtwem włłfem thak swieczkich yako Zakónnych kapłanow, Xięza, Arcybiskupy, Bykupy [!] Archimendritoriae władykowie. *ConPiotr* 30v; *BielKron* 209.

»święty kapłan« [szyk 3 : 2] (5): *OrzQuin* L4v; iż włthępuie iáko dym przed máyefłtat Páńłki z ręku Kápláná tego twego łwiętego *RejAp* 72; *SkarŻyw* 428, 456, 527.

»uczony kapłan« (3): Y włłfyłcy ći/ ácz vczeni kápláni y biskupi/ ále wđdy ludźye byli/ omyłłć łye mogli. *KromRozm II* r; *SkarŻyw* 235, 311.

»urzędny kapłan« [szyk 4 : 3] (7): iż nam dał vrzędného do Polłki Kápláná: á przez Kápláná/ dał nam łpráwiedliwego Królá *OrzQuin* X4v, F4, N3, Xv, X2v [2 r.]; *WujJud* 30v.

»wielebny kapłan« (3): á iefłcze áni náłz wielebny Káplán/ áni Król/ áni Krółefłtwo iego/ łłowá żadného nie przemówiło *OrzQuin* Z3; *LatHar* +7, 281.

»kapłan wielki« (1): Iuż Káplán wielki cney Polłkiey korony/ Krolewłskie łkronie/ kwitnące w młodołłci/ Ma koronowác/ wedle powinnołłci. *GrochKal* 26.

»zakonny kapłan« (2): *ConPiotr* 30v; Litwá z Zmodzią dobyli Miáłłtá Memele pod Krzyżaki/ iednego Brátá zakonnego Kápláná zábili/ á 700. ludźi poimáli *StryjKron* 320.

Szeregi: »(nie) apostołowie, (i, abo, jedno) kapłani« [szyk 5 : 2] (7): *SeklWyzn* Ev, e2; *SkarJedn* 203, 235; *SkarŻyw* 537; *WujNT* 38; Czyli to Bog o wołách łtáránie ma? ábo nie wıęcey dla nas (Apoštołow ábo Káplánow) to rzeczy nápiłáne łą? *PowodPr* 22. [*Ponadto w połączeniach szeregowych* 7 r.].

»(nie) (arcy)biskup, (i, a, a(l)bo, ani, to jest) kapłan; biskup z kapłanem« [szyk 64 : 30] (90; 4): *PatKaz II* 39v; *KromRozm I* F2v; *KromRozm II* c, r; iż ápołłolłka łtolicá/ to yełł Rzymłka/ vłłtáwyoná yełł od bogá [...] nayáłnyeyłłfym nápiłfem káplánow yego/ to yełł włłfch biskupow *KromRozm III* P4, H, H7v [3 r.], I, I2, I2v *marg* (28); *GliczKsiąż* O6; Aby żadny Biskup/ y żadny káplán pod połłtáwą nabożeńłłtwá/ żony łwoiey włáłney nieporzucáł *KrowObr* 229v, 118; *OrzRozm* B4, B4v, I4v; *BielKron* 202, 216v, 236v; á gdyż [...] z Polłki wypádzáłz Arcybiskupá Gnięźnięńłłkięgo/ Kápláná Rzymłkięgo *OrzQuin* Aa3, V4, Aa3; *BiałKat* 338v; *KuczbaKat* 85, 215, 235; *WujJud* 154 [2 r.], 208v;

KarnNap C4; *SkarJedn* 113, 229; Przyšzedł Ńam Biłkup z kápłany do iego cháłupki *SkarŻyw* 235; práwo powšćiągliwošći/ tołz iełt Ńługom ołtarzá/ co y kápłanom/ y Biłkupom. *SkarŻyw* 320, 89, 363 *marg*, 511, 518; *ReszPrz* 102, 108; Dwoiożenia Biłkupem y kápłanem być nie może. *WujNT* 725 *marg*, 236 *marg*, 243, 298, 419, 456 (23); *PowodPr* 31; *SkarKaz* 608b [2 r.]; *SkarKazSej* 679a [2 r.], b, 692a, 697a, 700b. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 33 r., w przeciwstawieniach 22 r.*].

»doktorowie i kapłani« (1): y tymi Ńłowy Doktorom y kápłanom košćielnym hárdzie vrągáią *WujNT* 47. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*].

»kapłani i (albo, to jest) duchowni (a. duchowny stan)« = *ecclesiastici viri et sacerdotes JanStat* [szyk 2 : 1] (3): tákże teź Práłaty/ co inšzego łą iedno nie Kápłani/ to iełt Duchowny Stan wšzytek *OrzRozm* F; a vpomináiąc do šmierći Ńwe kápłany/ y duchowne wyłšzney námienione/ mowił ták do nich łtarzec. *SkarŻyw* 519; *SarnStat* 562. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*].

»kapłan i (a, albo) dyjakon« [szyk 9 : 1] (10): *KromRozm III* I3v [2 r.], L4v; *BielKron* 152v; *SkarJedn* 118; w domu iego zebráło łię było wiele bárzo kápłanow y Dyakonow/ ktorzy miłuiąc Páná Iezufa/ šmierći y korony męczeńškiey czekáli. *SkarŻyw* 179, 118, 363 [2 r.], 388. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 17 r., w przeciwstawieniu 1 r.*].

»kapłani i kanonicy« [szyk 1 : 1] (2): Iutrznie z kápłany y Kánoniki łwymi špiewał/ y drugdy ie wnocy budził *SkarŻyw* 412, 510.

»kapłani, (i) kaznodzieje« (3): *Diar* 59; y ten iełt żywy przykład ich złošći y chytróšći/ ktorey y po dziš vżywáią náprzećiw kápłanom y káznodzieiom Kátholickim *WujNT* 470; *SkarKaz* 41 7b. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*].

»kapłan, (i) kleryk« [szyk 2 : 2] (4): iako był wnáuce niepošledni/ zá rádá inych/ pierwey Klerykiem/ ypotym po łtopniách kápłanem zołtał. *SkarŻyw* 471, 353, 460, 517. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.*].

»kmiéc (a. kmiotek), żołnierz (a. szlachcic), kapłan« [szyk zmienny] (2): Ták kmiotek dodawánim żywnošći/ ták żołnierz łzáblą/ ták kápłan náuką Rzeczypołpolitéy Ńłużyli. *OrzJan* 50; łzláchćić niech ná woynę iedzie: kápłan niech żołnierzá wypráwi: kmiéc zášię niech łie z kupcem zložy *OrzJan* 123.

»košćioł, (i, a) kapłan« [szyk 5 : 4] (9): Košćiołow y Kápłanow áby žádný nie šwięćił iedno Biłkup. *BielKron* 158, 210, 327; *WujJud* 9v, 230; *SkarJedn* 358; *SkarŻyw* 456; Cyprian S. wykłáda to mieyłce o haeretykách/ hárdych/ pyłžnych/ kápłanom y Košćiołowi niepošłufžnych. *WujNT* 739; *SkarKaz* 81a. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.*].

»(nie tylko, ani, jako) kapłan i (ale i, ani, tak teź, a potym, to jest) krol; kapłan z krolem« [szyk 10 : 5] (13; 2): Kápłan z Krolem obádwa Ołtarzowi Ńłużą. *OrzRozm* Nv, C3v, H, I3, L2v, M2, Nv *marg*; *BielKron* 215; *OrzQuin* N3v, V2v, X3v *marg*; *RejAp* 79v; Bo náłży oni łtarzy oycowie/ Chriřtułámi zwáli Kápłany/ y Krole/ kthore Pan Bog dla zacnošći ich vrzędow/ pomázowác kazał. *KuczbKat* 25; *SkarKazSej* 674a, 679a. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 13 r., w przeciwstawieniach 44 r., przy innym szeregu 1 r.*].

»księža (a. ksiádz), (i) kapłan(i); księža z kápłany« [szyk 2 : 1] (2; 1): Tákież y my/ miły Pánie Olełžnicki/ prze złą Kłfyęžą y prze złe Kápłany/ nieopuřczaymy dobrych krzełćiánow *OrzList* f2; *Mącz* 57a; *SkarŻyw* 309.

»kapłani i lewitowie« (1): Wszyscy Święci Kąplani y Lewitowie modlcie fię za námi. *LatHar* 175. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*].

»męczennik i (albo) kapłan« [szyk 3 : 1] (4): *BielKron* 153; A iefli chcemy obcowanie z męczenniki y z kápłany Bożymi mieć/ náfládujemy ich cnot. *BiałKat* 148v; *SkarŻyw* 352; *LatHar* [+ +]. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»kapłan i ministrant« (1): podnieśli ie [ciało Boże] obádwá Kąplan y ministránth. *BielKron* 398v.

»kapłan i ministrowie« (1): Declaruiemy się iz służby y Małzenstwa Ktoreby Kapłani Katolicy i Ministrowie Ewangelliey ktoreykolwiek religiey Chrzescianskiey Popiey Greczkiey [...] dawali *ActReg* 16. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»mnich i kapłan« [szyk 5 : 1] (6): *KromRozm I D*; Ale skoro Krol wiechał/ Krzyżacy miedzy ktorými było wiele mnichow y kápłanow/ tákież rzemieśnikow/ rzućili sie ná żydy w Kázimierzu *BielKron* 400, 413; *SkarŻyw* 235; *StryjKron* 350; *WysKaz* 20. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.*].

»kapłani i nauczyciele« (1): iedni kápłany y náuczyciele y obrządki łácińskie/ drudzy Greckie przyięli. *SkarJedn* 225. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»kapłan, (i, abo, a, nie) ofiar(ow)nik« (7): odpowiec proźcię ná tymże tedy mieyscu iest Papieřz/ y śwami kápłany swoimi/ y offiárowniki? *KrowObr* 181v, 181v; *WujNT przedm* 8, 22, s. 114, 456 [2 r.]. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»(duchowni) ojcowie, (i) kapłani« (3): *PowodPr* 58; ták duchowne swoie oyce y kápłany czćiło/ y ták im/ y świętey náuce ich pośluzne było *SkarKazSej* 682a, 679b.

»ołtarz, (i, a, ani) kapłan« [szyk 4 : 2] (6): *OrzRozm Cv, D3* [2 r.], E3v; *OrzQuin* I4v; Kátholicy iefli fię powádzá/ kápłani ie y ołtarz zgodzi *SkarKazSej* 674a. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.*].

»(albo, ani) ołtarz (a. kościół), (albo, ani) kapłan, (albo, ani) krol, (wiara)« [szyk zmienny] (27): *OrzRozm D3* [2 r.], D4 [2 r.], Ev [3 r.], E2v, E3 (13); POLskié Królestwo/ Królá/ Kápłaná/ Ołtarz/ Wiaré/ pod Zwiérzchnościá Kápłáńką/ w Kościele záwiéra *OrzQuin* A2v; Są trzy nayglównieyře ná świećie miedzy ludźmi rzeczy/ Król/ Kápłan/ Kościół *OrzQuin* H4, C, H3, I, Iv, I2v [2 r.] (14).

»papież i kapłan« (1): Theřz papyeřz y kapłany telko na tym řzwyeczye mayá mocz *PatKaz III* 140. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»kapłan, (i, ani) pasterz« [szyk 2 : 1] (3): myędzy ludem bożym wyele yest kápłanow/ y wyele pářtyrzow *KromRozm III Nv, O4*; *WujJud* 30v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 9 r., przy innym szeregu 1 r.*].

»kapłani i patryjarchowie« (1): A oni [...] infzych sobie kápłanow y Patryarchow okrom woley Papieřskiey naczynili *SkarJedn* 208.

»plebani i kapłani« (2): Przedmowá Iego M. Księdzá Bifkupá/ do wřzyřtkich Plebanow y Kápłanow Kuiáwřkiego y Pomorřkiego Bifkupřtwá. *KarnNap ktv, A2v*. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»kapłan i pop« (1): A iefli Graeccy kápłani/ y Ruřcy Popi ináczey czyniá: niech řlucháią Epiphániego Doktorá Graeckiego *WujNT* 35. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»kapłan, (i, jako) posłaniec (boży)« [szyk 2 : 1] (3): *BiałKaz* M4; Bo nie doświadczoną rzecz ięft/ áby Pan Chryftus [...] wiary kogo/ bez widomego kápłaná y połłańcá fwe⁸⁰ vczyc miał. *SkarJedn* 44; *PowodPr* 30.

»(toż) prezbiter, (a(l)bo, to jest, co) kapłan« [szyk 4 : 2] (6): *KromRozm III* I2; Tákże Páweł ś. Biskupom [...] każe pod łobą infze kápłany álbo presbitery ordinowác *WujJud* 155v, 154 marg; *WujNT* 456; *SkarKaz* 607b, Ooooc. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r., przy innym szeregu 1 r.*].

»prorocy a kapłani« (1): áby nam krole y proroki á kápłany fwoie/ ná wrocenie y napráwy kościoła fwego wzbudził *SkarKaz* 120a. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.*].

»kapłani i (zwłaszcza) przełożeni« [szyk 2 : 1] (3): kápłanow y przełożonyeh zá nic łobie nie mieli *BielKron* 181v; *SkarŻyw* 304; *WujNT* 76. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r., przy innym szeregu 1 r.*].

»kapłan i reliija« [szyk 2 : 2] (4): vkazał: iż od łámego Bogá práwá miał/ y kápłany/ y religią/ wedle ktorey fię krolowie z ludem swoim fprawowác winni byli. *SkarKazSej* 678b, 680a [2 r.], b.

»kapłan i sakramenty (a. świętości); kapłan z świętością« [szyk 2 : 2] (3; 1): Zá czym też to idzie/ iż y Kápłani/ y świętości/ łá iákoby naczynia ku grzechom odpuśczeniu *KuczKat* 85; *WujNT* 817; *SkarKaz* 423a; *KlonWor* 20. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»(nie, tak, toż) kapłan, (i, to jest, a(l)bo, ale, ani, jako, co i) sługa (a. służebnik) (boży, a. Chrystusowy, a. duchowny, a. kościelny, a. kościoła, a. Nowego Testamenti, a. ołtarza, a. pański, a. słowa bożego)« [szyk 23 : 13] (36): *WróbŻółt* A5v; *SeklWyzn* c4; wżelky fluga kościelny kapłań odkościoła na to wybrany ma moc ieden iako drugi opowiadac ludzam odpuśczenie grzechow *SeklKat* X2, T2v, V4v, X2; *KromRozm II* e3; *DiarDop* 103; *GliczKsiąż* O7; *OrzRozm* C3v; *Mącz* 84b; Członki wylźe ćiałá Chryftułowého/ to ięft Kościoła iego/ łá Biskupi porządnie obráni: Kápłani/ to ięft flżebnicy flowá Bożego. *BiałKat* 38v; *WujJud* 22, 221v, 222; *BiałKaz* M4; *KarnNap* C4; ná którym on głos zebranych flug y Kápłanow Bożych/ ktorzy mieyfćá Apołtolłkie záśiedli/ brzmi *SkarJedn* 300; *SkarŻyw* 198; *ReszHoz* 116; *GrabowSet* P3v; *LatHar* 548; Iednáki grzech ięft gárdzić kápłany y flugami Páná Chriřtułowymi w kościele powfzechnym/ iáko y łámym Chriřtuřem *WujNT* 236, 44 [2 r.], 237, 628, 765; *PowodPr* 3, 19 marg, 21, 58, 82, 83; *SkarKaz*)(4v, 156b. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 7 r., przy innym szeregu 1 r.*].

»kapłan i spowiednik« (1): ktorą [córkę] oná zkrycie do Chriřtuřa/ y náuki zbáwienney y do krztu przywiodła/ przez Kápłaná fwego y fpowiednyká *SkarŻyw* 486.

»kapłan a(l)bo (a, to jest) starszy« [szyk 6 : 1] (7): A iż biskup káždy kápłanem też yeřt/ á řtárlřym/ nye thylko nád pořpolitym człowykyem/ ále y nád kápłany flurřnye go kápłanem a řtárlřym zowye *KromRozm III* I2, H4, I2, K6, M5v; *WujNT* 456. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.*].

»kapłan i urzędnik boży« (1): Nigdzieřz řrogości więřfzey nieużył/ iáko nád tymi oycy wřzytkich Heretykow/ ktorzy fię kápłanom y vrzędnikom Bożym/ řprzećiwia *SkarŻyw* 483. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»kapłan i władcyka« (1): Kápłan y Władykowie wolność iáką máią: Ato iżby zořtawřzy domá, ofiárami y świętoćiami páná Bogá vbłagáli. *SarnStat* 431.

»kapłan i wyznawca« (1): 2 27 g Ianá Papieřzá y męcz. y Bedy kápłaná y wy. *LatHar* [++]3.

»zakon i kapłan« (1): zgubiwszy ją [ofiarę]/ zakon y kápłan y cześć włafna Bogu ginie *SkarKaz* Oooo2a.

»kapłan, (i) zakonnicy (a. bracia)« (4): *SkarJedn* 371; odpráwiłszy ją iáko przyítało/ kápłani y zakonnicy/ ktorzy przy nim byli/rzekli mu *SkarŻyw* 292, 583; *WujNT* 693. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.*].

Przen (28) :

a) *O Matce Boskiej* (1) : ona myála czyáło boze pyáftouacz y ofyárouacz bogu yako kapłan *PatKaz* II 38.

b) *O każdym wiernym* (27) : A toć iest kápłáńftwo náłze/ á thoć ją wdzięczne ofiáry v Pána náłzego/ gdy mu będziem ofiárowác/ iáko wierni kápłani iego/ fercá náłze czyłte *RejAp* 8v, 174; *WujJud* 148; *RejPosRozpr* c2v; Oni mowili/ káždy wierny ták dobry iest iáko kápłan/ wlytkośmy kápłani *SkarŻyw*. 493; *ReszPrz* 43; *WujNT* 759 *marg*, 841 [2 r.].

Wyrażenia: »kapłan duchowny« [szyk 2 : 1] (3): Wlyscy wierni ją krolmi y kápłanmi duchownemi. *WujNT* Zzzzz3, 801, Zzzzz2.

»kapłan poświęcony« (1): Y owlfem powyedáya/ iz wlyscy krześciyánye/ ták ftárzy/ yáko dzyeci/ ták byáte głowy/ yáko mężczyzny ją kápłany/ krwyá páná Kryftułowá ná kápłáńftwo poświęceni *KromRozm* III I4v.

»kapłan wieczny« (1): Owdzie nas obiecuie wierne fwoie omyć á ochędożyć/ nie liedá czym/ ále oná przénadrolfzjá krwyá fwoiá/ y s tego omycia poczynić nas krolmi y kápłany wiecznemi Bogu Oycu fwemu. *RejAp* 9v.

Szereg: »krol(estwo) i kapłan« = *regnum et sacerdos Vulg* (15): á Kfiązę wlytkich krolow ziemie/ kthory vmiłował nas/ y oczyścił nas od grzechow náłzych przez krew fwoię/ y vczynił nas krolmi y kápłany Bogu y Oycu fwemu *RejAp* 6, 7v, 8, 8v, 9v, 53 (11); [*Jezus Chrystus*] vczynił nas kroleftwem y kápłany Bogu y Oycu fwemu *WujNT Apoc* 1/6, s. 841, *Apoc* 5/10, ZzZzz3.

a. *O papieżu* (48) : *BielKron* 153; bo to żywa prawdá iest/ fkoro iedno człowiek od tego Kápłaná odftąpi/ hnet prawdy odftąpi *OrzQuin* L2v.

W połączeniu szeregowym (1): ktora fię iedną wiára/ iedną náuká/ y iednym naywyfzłym kápłanem/ iednym ołtarzem wiąże y trzvmá. *SkarŻyw* 504.

Wyrażenia: »kapłan boży« (7): O czym nadobnye ták piífie Cypryan S. Abowim nye z inąd fye ffczęły kácyrftwá/ álbo odffczepyenftwá fye národziły / yedno z tąd/ iz kápłaná bożego ludzye nyepoľlufni *KromRozm* III M2; *WujJud* 20v, 117; *SkarJedn* 62; *SkarŻyw* 318, 492 *marg*; *ReszPrz* 103.

»jeden w kościele kapłan« (1): Heretyk iest/ ktory Papieżá nie fłucha/ y iednego w Kościele Kápłaná do czáfu/ y do czáfu Sędzięo miáfto Pána Chriftuśá nieprzyumuie *WujJud* 20v.

»(na)przedniejszy kapłan« (3): Aby fie żadny Bifkup Rzymfki zwác niefmiál/ przednieyfzym kápłanem áni wlyftkiego kościołá krześcijáńfkiego Bifkupem. *KrowObr* 17v, 17; *WujNT* 493.

»(na(j))wyższy kapłan« [szyk 15 : 13] (28): *PatKaz* III 138; Iz ktokolwiek fię zowie/ wlyftkiego kościołá krześcijáńfkiego kápłanem nawyfífzym/ álbo napřednieyfzym Bifkupem/ ten iest/ prawdziwym Antykryftem. *KrowObr* 6v, 40v; *OrzRozm* C, Lv; Kápłan naywyfzly/ á w tym iednym wlytko Kápłáńftwo/ nic inęgo nie iest/ iedno vftá Tróyce S. *OrzQuin* L3v, I2v, I4v, L2v, L3v, L4

(9); *SkarJedn* 63, 195, 287, 288, 308, 335; *SkarŻyw* 492 *margin*, 493 [2 r.], 504; *WujNT* 184; *SkarKaz* 40a, b; Nifkąd fię herezye y odfzczepieńftwá/ y niezgody nie wfczynaią: iedno ftąd/ iż kápłaná nawyźlżego nie fluchaią *SkarKaz* 674b.

»nazwierzchniejszy kapłan« (1): kiedy fie Ian Pátryárcha Konftántynopolfki/ zá przyiáznia Mauryciufá Celárzá/ potzáł zwác y piáfíc/ Papieżem y na zwierzchnieyfzym kápłanem wfyłtkich kościołow krześcijánfkich *KrowObr* 6v.

»kapłan w Nowym Testamencie« (1): że ten prawdziwie nie był przednieyfzym kápłanem w nowym teftámencie *WujNT* 493.

»pierwszy na ziemi kapłan« (1): flugi iego/ á zwłafzczá pierwfze⁶⁰ ná ziemi kápłaná poniżenim takich ofof fwoich/ iáko y Dáwid S. czćili. *SkarJedn* 196.

»starszy kapłan« (1): niefluchaiąc ftáfzzego y nawyźlżego kápłaná/ pokłonic fię fprofnemu Turczynowi mufieli. *SkarJedn* 308.

»wielki kapłan« (1): (*nagł*) Ná fwiętego Oycá (-) SWiętym cię zwác niemogę: Oycem fię nie wftydżę/ Kiedy wielki kápłanie fyny twoie widżę. *KochFr* 19.

Szeregi: »(nie) kapłan, (albo, ani) biskup« (3): I co infzego Papież przes tę pychę fwoię okázuie/ tzińiac fię kápłanem nawyflfzym/ naprzednieyfzym Bifkupem *KrowObr* 40v, 6v, 17v.

»głowa, kapłan« (1): czemuście fię od nas odłaczyli/ á od iedney głowy fwoiey od nawyźlżego Kápłaná oddzielili? *SkarJedn* 335. [*Ponadto przy innym szeregu 1 r.*].

»książę kapłańskie albo naprzedniejszy kapłan« (1): Aby Bifkup pierwfzego ftholcá/ nieśmiał fię zwác Kxiążęciem Kápłánfkim/ álbo naprzednieifzym Kápłanem *KrowObr* 17.

»(nie) kapłan, (ani, jako) namiestnik« [*szyk 2 : 1*] (3): ták tefz Kryftus Syn Boży/ niepotrzebuie ná wrzędzie fwoim Kápłánfkim żádnego namiestnika áni kápłaná *KrowObr* 181; *OrzQuin* L4; Początek tedy wfyłtkich błędów y roftryków kácérfkich/ infzy nie ieft/ iedno wzgárdá Kápłaná naywyźlżego/ namiestniká Kryftá Páná/ y Bogá nálfzého *SkarKazSej* 674b.

»papież, (i) kapłan« (3): *KrowObr* 6v; Ale potrzebá ktemu ieft/ áby przytym włożeniu moc byłą oná zwierzchnia Piotrowi/ to ieft Papieżowi Rzymfkiemu/ Kápłanowi naywyflfzemu/ ku fzfunku od Bogá zwierzona *OrzRozm* C; *WujJud* 20v.

»pasterz i (a) kapłan« [*szyk 3 : 2*] (5): *WujJud* 117; *SkarJedn* 287; Y nie prożno Pan Chriftus prosił zá Piotrá (nawyźlżego kápłaná y páfterzá w tym kościele) áby wiárá iego nigdy nie wftála. *WujNT* 184; *SkarKaz* 40a, b.

»posłaniec i kapłan« (4): Tegoż dopiero á nie infzego mieycie zá prawdziwego polfáncá/ y kápłaná Bożego *ReszPrz* 103.

»kapłan, (i) potomek Piotra świętego« (2): A tu obácź/ cny czytelniku/ zkąd fię tá pokorá ku Pánu nálfzemu zbáwicielowi (ktorego ofobę nawyźlży kápłan potomek Piotrá S. nofi) poczęła *SkarJedn* 195; *SkarŻyw* 493.

»kapłan i sędzia« (3): iż yeden yeft w kofcyale doczełny kápłan/ y doczełny fędzzya myáfto Kryftufá. *KromRozm III* M2; *WujJud* 20v; *SkarJedn* 62.

»sługa a kapłan« (1): *SkarJedn* 196 *cf* »pierwszy na ziemi kapłan«.

β. O Chrystusie (156) : Bowiem ten káplán Pan Iezus Kryftus/ íam íie íeít wydał ofiárą wdzyęczną zá nas *LubPs* Z2, Z3v; Abowiem íztrofuie złości y przestępstwá káplánow/ wiodąc lud ku prawdziwemu káplánowi *BibRadz* I 478v, I 63d *marg*, *Hebr* 9/11; Otoż włáfnie tego Páná náfzego ten Apoítoł íwiéty widział tym poderem íáko práwego kápláná opaánego. *RejAp* 14v, 71v *marg*, Ee; Kádzydło mu dáli/ ná znák tego/ íz on íuż miał być ofátiecznieyízym káplánem *RejPos* 36v, 133; Tum być począł ónym Káplánem: íáko o mnie prorokowano wedle porzádku Melchifedechá Kápláná *BiałKat* 343v; Pan Chriíus opoką íeít / y opoką czyni: Káplánem íeít/ y káplány czyni *WujJud* 120, 122v, 148, 150 [2 r.], 184, 236, L17; Abowiem íuż on íam Káplánem zóítawa ná wieki *WujJudConf* 147v; *GrabowSet* O3; *WujNT* 68, 759; Íeíliż tedy Melchifedech chleb y wino ofiárował/ á Pan Chryíus był káplánem wedle tego porzádku *SkarKaz* 156b, 156b [2 r.], 608b, Ooóoc.

W połączeniach szeregowych (10): *RejPs* 165v; *KromRozm II* i3v; Íz ítawízy íie zwycięfcą/ nawyííízym Krole/ y wietznym káplánem náfzym trzeciego dnia zmartwychwítał *KrowObr* 49v; *OrzQuin* Z2; *RejPos* 47; *KuczbKat* 25 *marg*; Iezu Káplanie/ Proroku/ Páíterzu/ y Krolu doíkonály/ zmiíuy íię nád n. *LatHar* 340, 339, 348, 518.

W przeciwstawieniu: »krol ... kapłan« (3): áby cie obronił íáko krol [...]. A íáko káplán áby cie wítawícznie ofiárował Bogu Oycu íwemu. *RejPos* 233, 232v [2 r.].

W charakterystycznych połączeniach: kapłan błogosławiony, chwalebny, dóbr przyszłych, dostateczny, miłosierny, napotrzebniejszy, nieodmienny, niepokalany, nie ustający, ostateczniejszy, prawdziwy (5), prawy (6), przełożony.

Wyrażenia: »kapłan Boga (Ojca, nawyíszego)« (5): Pan Kryíus Syn Boży/ íeít wietznym Káplánem Bogá nawyííízego *KrowObr* 181, 180v; *WujJud* 149; ÍEZUS Chryíus Pan y BOg náfz/ on íeít naywyíízy Káplán Bogá Oycá *LatHar* 195, 195.

»duchowny kapłan« (1): Vrzád Kápláńíki [*Chrystusa*]/ íz miał być duchownym káplánem wedle porzádku Melchifedechá/ á nie podług porzádku Aaronowego. *LubPs* Z2.

»kapłan kościoła [jakiego]« [*szyk 3 : 2*] (5): á íákożby on być mógl Biskupem ábo káplánem wietznym kościołá íwego. *LubPs* Z3v; *RejPos* 49, 139v, 296v; *WujJudConf* 242v.

»na(j)wyíszy kapłan« [*szyk 18 : 8*] (26): *PatKaz II* 44v [2 r.]; *KrowObr* 57, 181, 210v, 213v; *BibRadz II* 120d *marg*; *OrzRozm* G4; Kápláníci to naywyíízy mówi/ do wybránych Káplánów íwoich *OrzQuin* K2v, K2v, L3, T4v, Z2; Iezus Chryíus Pan y Bóg náfz ón íeít nawyíízym Káplánem *BiałKat* 351v; *WujJud* 149; Co wízyítko weípołek z kápláńítwem znáczyło y figurowáło Páná Kryítuíá naywyíízego Kápláná *WujJudConf* 147, 234, 242v; *GrabowSet* O3v; *LatHar* 78, 195, 239; *WujNT* 297, 767; *SkarKaz* 157a, 158b.

»kapłan Nowego Zakonu« (2): íz to wízyítko íciágáło íie ná przyície Mefyálzá obiecánego Páná Kryítuíá/ Kápláná nowego zakonu/ według ípoíobu naywyíízego kápláná Melchifedech. *BielKron* 36; *RejPos* 214v.

»kapłan pomazany« (1): Sam íeít nawyíízym káplánem od Bogá pomázánym. *SkarKaz* 157a.

»kapłan wedle porzádku Melchisedecha itp.« = *sacerdos secundum ordinem (a. similitudinem) Melchisedech Vulg* [*szyk 15 : 2*] (17): criíus ukazał yíz chczyał bycz kapłanem podług rzádu melchifedech *PatKaz III* 108v; *LubPs* Z2; *KrowObr* 180v, 181v; *BielKron* 36; *RejPos* 47, 214v;

Pan Chriřtus ná ofátteczney Wieczerzy/ iáko práwy Káplán/ wedle porządku Melchifedechowego/ Apořtoły řwoie Káplány poczynił *WujJud* 148v, 150; *LatHar* 75; Chriřtus nawyźszy nář káplán w Melchifedechu figurowány/ częřto řwoim dawał řwoie przeźegnánie *WujNT* 297, 759, *Hebr* 7/11, 15; iź Chryřtus ofiárował ná wieczerzy ciáło y krew řwoię/ iáko káplán wedle Melchifedechá *SkarKaz* 155a, 156a, b.

»řwięty kapłan« (11): A ták ten řwięty káplán á Pán miłóřiwy Iezus Kryřtus/ dla trzech przyczyn ieřt napotrzebnieyřzym káplánem nářzym. *LubPs* Z3v, Z3v; *RejPos* 47 [4 r.], 47v [2 r.], 89v, 103v, 214v.

»kapłan urzędny« (1): którzy [Żydowie] wzgárdźiwřzy Káplánem vrzędnym/ zořtáli hániebnymi ná řwiecie ludźmi *OrzQuin* V3v.

»kapłan wieczny (a. wiekuisty), na wieki, przed wieki« [szyk 17 : 13] (22 : 7 : 1): kapłan przed wřzytkymy uyeky, pan criřtus podluk zrzádenya melchyfedech ofyeroual chleb y uyno *PatKaz II* 44v, 44v; obyecował nye tylko řydom/ ále wřfem narodom ludzkim Meřyálřá krolá y kápláná wyecznego *KromRozm II* i3v; *KromRozm III* K7v; *LubPs* Z2, Z3 marg, Z3v [2 r.]; *KrowObr* 49v, 179v, 181 [3 r.], 181v, 215v; *RejAp* 72; *RejPos* 47, 103v, 232v; *WujJud* 245v; *WujJudConf* 148; *RejPosRozpr* b4; przyniořłemci iákielekowiek vpominki/ iáko prawdźiwemu Bogu/ y práwemu cźłowiekowi/ y nawyźlzemu á wiekuiřtemu Káplánowi *LatHar* 239, 348; Chriřtus/ przez Sákráment chlebá y winá/ řřtał řię káplánem ná wieki. *WujNT* 765, 765 [2 r.], *Zzzzz2*; *SkarKaz* 156b [2 r.].

»kapłan wielki« (3): máiác teź y kápláná wielkiego [sacerdotem magnum] nád domem Boźym/ przyřthápmy z prawdźiwym řereem/ y z zupełną wiářą *Leop Hebr* 10/21; *BiałKat* 343v; *WujNT Hebr* 10/21.

Szeregi: »anjoł i kapłan« (2): Tenći tho ieřt Anyoł y tenći to ieřt Káplán nář *RejAp* 71v, 72.

»kapłan i baranek boźy« (1): řam řiebie ofiářę y zábićie ofiárował zá nas/ káplán řam/ y zarář řamže báránek Boźy. *SkarKaz* 158b marg.

»kapłan, (i, a) biskup« [szyk 7 : 1] (8): matka boza pořzła řpokolenya byřkupow y kapłanow yřch myala nayuyřřego kapłana byřkupa wyecznego porodycz, cryřtuřa řyna bozego *PatKaz II* 44v; *LubPs* Z3v; *RejAp* 14; *RejPosRozpr* b4; NÁywyźřzy Kápláne/ Biřkupie prawdźiwu/ IEzu Chryřte wieczny; ktoryř dobrotliwy/ Oycuř řię/ ná krzyźu řrogim/ ofiárował *GrabowSet* O3v; *WujNT* 725; *SkarKaz* 155b, 608b marg.

»Bog i kapłan« (2): *LubPs* B2 marg; ofiárowáli: złoto/ iáko prawdźiwemu krolowi: kádźidło/ iáko práwemu Bogu/ y wiekuiřtemu káplánowi *LatHar* 348. [Ponádto w połączeniach szeregowych 6 r.].

»kapłan, głowa« (1): Thu on iuź thego Kořciołá Káplánem ieřt/ tu on iuź tych cźłonkow głowá ieřt. *RejPos* 139v.

»krol i (a) kapłan« [szyk 13 : 3] (16): *KrowObr* 57, 179v, 180v; *OrzQuin* T4v; *RejAp* 71v, 90, 110; áźbychmy przyřzli ku onemu wiecznemu Kořcołowi [!]/ w ktorym nas cźeka Krol nář y práwy káplán nář z rozmáitemi dáry á ofiářami *RejPos* 137v, 214v, 232v [3 r.], 233, 236v; *WujJudConf* 150v; áby Meřřiář/ ktory miał być krolew zarář y káplánem/ oboiego domu krolewřkiego y káplánřkiego krewnořciá dotykał. *WujNT* 195. [Ponádto w połączeniach szeregowych 10 r., w przedstawieniach 3 r.].

»krol, kapłan, ołtarz« (1): Ewánielia święta/ ktora Krolestwem Bożym ieft wezwaná/ tymi trzemi rzeczámí wšytká fye zámyka/ ma Krolá Kryftuá/ ma tegoż Káplaná/ ma Ołtarz/ Krzyż Święty *OrzRozm D4v*.

»kapłan i ofiara« (4): Vkaźciefz mi to/ iáko to ieft ofiárá wedle obrzędu Melchifedechowego/ wedle ktorego ieft Pan Kryftus wiecznym káplanem/ y ieft wieczną ofiárą w kościele swoim. *WujJud 245v; WujJudConf 148; BiałKat 366; WujNT 767*.

»kapłan, (a) pan« [szyk 6 : 5] (11): *LubPs Z3v*; Wiecznie pan á káplan náfz ofiáruie próšby náfze *RejAp Ff3, 14v marg, 73, Ee3v*; święty káplan á náfz miłościwy Pan/ sftápiwšy ná ołtarz krzyzá fwętego [!]/ vczyńił fie wdzyęczną ofiárą Bogu oycu fwemu *RejPos 89v, 47, 47v, 214v, 215 [2 r.]*. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»kapłan, (i) pasterz« (2): krzyż fwoy zpokorą nošfą á zapanen [!] Chriřtusem prawdziwym kaplanem/ y pafterzem ydą *SeklKat Q2v; BiałKat a4*. [Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.].

»kapłan, (i) pośrednik« [szyk 1 : 1] (2): *WujJudConf 234v*; Pomnię iákoš ná krzyżu zá grzechy moje iáko káplan y pośrednik moy ofiárował fię *SkarKaz 161b*.

»kapłan i sprawca« (1): A pan bog to tobie obiecał vmocnioną wiárę iż cię miał przełóżyć káplanem á fpráwcą nášsem áž došhończenia czáfów *RejPs 165*.

»kapłan i zastępcza« (1): Káplanem ieft Pan Chriřtus/ y ieft zařtěpcą v Bogá Oycá zá nas *WujJud 184*.

»kapłan, (a, i) zbawiciel (a. książę zbawienia)« (6): ktorym był pořwięcon nawyřłzy kapłan náfz y kfiażę zbáwienia náfzego Kryftus *BibRadz II 120d marg; RejAp 72*; Pátrzayže gdy iuž tę wdzyęczną ofiárę będyełz ofiárował temu fwiętemu káplanowi á zbáwicielowi swoiemu *RejPos 47v, 47 [2 r.]*, 216. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

b. W judaizmie, dotyczy głównie duchownych żydowskich okresu biblijnego (1009) : one⁸⁰ dnia ofmego przyřłli kapłáni aby ono niewinné dzieciátko ij fwięte obrzezali. *OpecŻyw 21v, 4, 22v, 26v, 59v; OpecŻywSandR nlb 2; PatKaz III 104v*; Iezu ktorys od idáczych y kapłanow řzalenie był bluźnion. fmi. fie nad na. *TarDuch C5v*; gdyż więc Iadus wřlyřzał že fie Alexander kmiařtu bliżył wyřzedł przeciw iemu z kapłany y z wielkořcią ludzi *BielŻyw 155, 155*; to fie wřzytko řpełnił, bo iuž, ani kroleřtwa maią, ani kapłana. *WróbŻořt S7; RejPs 117, 199; HistAl Cv, C2 [2 r.]*, C2v; Teźci fye yemu widzyáło ižeby abufus był/ iż káplani myeli fámi káďzić *KromRozm I N4v*; iáďł chleby [...] wykładanné/ ktorych mu się niegodźiło ieřć/ ani tem którzy znięm byli tilko řamym kapłanum *MurzNT Matth 12/4 [przekład tego samego tekstu MurzNT Mar 2/26, OrzQuin V2v, WujNT]*, k. 33v [2 r.], *Matth 12/5, Mar 2/26, Luc 5/14; KromRozm III K4, Lv, M2v [2 r.]*; urzędniki swe dla tego po mieřciech żydowskich rozeřłał, aby pilnowali tego, aby inaczej nie uczyli kapłani. *DiarDop 102*; iż áni z yego rodu wyęcey káplan powřtawał/ áni fie řaden fwych lat dorosć móğł. *GliczKřiqż F7v, F7*; Káplani ich od myeřzá márnnye vpadáli/ Wdowam myeyřcá ich płáczu nigdyey nye dawáli *LubPs Sv, Xv, dd2v [2 r.]*; *KrowObr 181, 225v, 226 [3 r.]*; A káplani y lud pořpolity niechay nieprzeřtěpuią miedzey áni wřtěpuią do Páná/ by řnac ich nie potrácił. *Leop Ex 19/24, Ex 19/22, Lev 1/9, 13, 15, 14/2 (43)*; Pothymem ogládał lud y Káplány/ á nie nálaźłem tám nikogo z Lewitow. *BibRadz 1.Esdr 8/15, Ex 28/3, 4, Lev 3/11, 16, I 58d marg (77)*; W řtárym teź Zakonie/ y zali Pan Bog nieubogácił Káplanow náđ řtan Swiecki/ gdy koźdemu pokoleniu Zydwofkiemu przyřkazał dźieřięty řnop dáwác

Kápłanowi *OrzRozm* Hv, D3v [2 r.], Hv, H4v; Kápłanom theż było przykazano/ áby winá y żadney rzeczy którą fie vpić może nie pijáli *BielKron* 36v; Rořkazał Iozue kápłanom áby wzyęli Arkę vmowy y liedm trąb *BielKron* 47, 6v, 11v, 14, 19, 32v (74); *OrzQuin* S4 [2 r.], T2v [2 r.], T3 [5 r.], T3v, V2v [4 r.], V3v *marg*, V4; Przybythek był pořzrod kořciołá w Sálámonowym kořciele/ w ktorým řtawáli kápłani řpráwuiać tám ony ofiáry/ y řpráwy ine řwoie. *RejAp* 90, 175v; thym więczey rozmnażało fie wiernych Páńřkich w Ierozolimyie náwięcey: y kapłanow wiele iuż przyřtawáło do wyáry oney. *RejPos* 22; Y rzekł mu pothym Iezus: Pátrzay ábyř thego nikomu nie powiádał/ ále idź á vkaź fie kápłanowi *RejPos* 45, 46v [3 r.], 47 [3 r.], 48, 103v [2 r.], 208 (40); Dla iednego kápłaná złego/ pokarał pan Bóg wřzyřtki *BiałKat* 138v; *KuczbaKat* 210 [2 r.], 310; A kiedy prze řthároć řwoię opuřcił nádoł ręce řwoie [...] áż mu dwa kápłani ręce dzierżeli ku gorze *RejZwierc* 264v; *WujJud* 83; Bo gdy prořtak řlyřzy o ktorem z onych řwiętych/ iáko o Sámuelu/ albo o Zácháriařzu/ áno go kápłanem zowá/ tedy domnima/ że to tacy kápłáni byli/ iakowi teraz kapłani Rżymřcy *BudBib* b4, b4; A žeby po řmierci iego ludzie bez kápłaná nie byli/ dał mu ten przywiley/ áby z rodzáiu y řukceřyey/ y z řynow ie⁸⁰ kápłani nářtawáli iedeń po drugim *SkarJedn* 47; Młódź wyřieczono/ pánnny řlubu nie czekáły/ Kápłani zbići/ wdowy pogrzebu nie miáły. *KochPs* 118, 195, 196; Przeto Krol pod rękę kápłániřką głowę řwoię řchyla: y wřzędzie wpiřmie řtárym/ kápłani Krole pomázowáli. *SkarŻyw* 91, 36, 269 [2 r.], 305, 481 [2 r.], 482 (18); Ty Sem modł fie/ ofiáry odpráwu y piřmem fie řwiętym zábawia y iáko KApłan. *StryjKron* 6; Winá/ áni wřzelkiey rzeczy która vpoić może/ nie będziećie pić/ ták ty Kápłanie/ iáko y řynowie twoi *WerGořc* 258; IEPHTHES. SACERDOS. [errata: Kápłan] *ZawJeft* 31, 4, 32 *errata*, 33 *errata* [9 r.], 35 *errata* [2 r.]; A przednieyřzy miedzy kápłany/ y řtářzy nád ludem/ námowili lud pořpolity/ áby wyprořili Bárábbafzá; á Iezulá řtráćili. *LatHar* 698; vkaź řię kápłanowi: y ofiáry dar ktory, przykazał Moyzeř ná řwiádectwo im. *WujNT Matth* 8/4 [przekład tego samego tekstu *MurzNT Luc* 5/12, I 33v, *BibRadz Luc* 5/12, *RejPos* 45]; Abowiem iáwna ieřt iź z pokolenia Iudá pořzedł Pan nář: w ktorým pokoleniu nic o kápłanách nie mowił Moyzeř. *WujNT Hebr* 7/14, s. 8 *marg*, 34, *Matth* 12/4, 5, s. 98 (26); iź kápłanom zlecona byłá wřzelka zwierzchnoć nád ludem Bożym *PowodPr* 21, 25, 29, 81; *SkarKaz* 155b, 156a, 382b, 454a, 455a; Obáczmy iáko Iozue krol on nád ludem przełožony bez kápłaná vrzędu nie bierze. kápłaná mu dano/ áby go řłuchał *SkarKazSej* 678b; onę [religię] od błędow y bářwochwářřtwá z kápłanmi przeczyřćiáli. *SkarKazSej* 679a, 657a, 678a [2 r.], b [2 r.], 679a [5 r.], 691b.

W połáczeniu z imieniem [w tym: imieniem... (5); imię + kapłan (118), kapłan + imię (17)] (135): *PatKaz II* 57; Odłáczył řye Chore kápłan/ Dathan/ y Abiron/ zacni ludźye [...] od zboru řydowřkyego *KromRozm I* O2v, N4v; *KromRozm III* L2v; *GliczKřiqż* C3, F6v, F7v; Y wnet Pan Moyzeřřá pořłał řłuzebniká řwego/ K nyemu obrał Aaroná kápłaná wyernego *LubPs* Y, dd3; *KrowObr* 226; *RejWiz* 159v; A mařz tám řobá Sádochá/ y Abiáthára kápłany: á káźde řłowo kthorebyř vřlyřřał w domu Krolewřkim/ oznaymiř Sádochowi y Abiáthárowi kápłanom. *Leop 2.Reg* 15/35, *Lev* 2/2, *Num* 7/8, 26/63, 27/2, 32/2 (27); *BibRadz* *2v, *Ex* 31/10, 35/19, *Lev* 7/34, 13/2 (33); Pomnię iź przez Sámuelá Kápłaná/ Saulá/ y Dawidá Bog ná Kroleřtvo řtánowił *OrzRozm* D3v, D4, D4v; Zá dniow onych/ to ieřt zá Herodá krolá/ był kápłan imieniem Ioáchim *BielKron* 143v, 43 [2 r.], 43v [2 r.], 46, 62 [2 r.], 62v [2 r.] (36); *OrzQuin* L3, S4, V2v, X3v; *RejAp* 106, 119; iź iuż przełoženi miářteczká

onego y Ozyafz kápłan ták był poštánowił z ludem onym obležonym *RejPos* 213v, 213v, 295, 350v; *RejZwierc* 33, 46v, 258; *RejPosWstaw* [41³]v; *SkarŻyw* 500 [2 r.], 504; *WerKaz* 296; Stąd y Dawidá y dwor iego pierwey o czyfstość w małżeńftwie spytano/ niżli mu chleby one ftározakonne [...] wzięte/ przez kápłaná Achimelecha/ w ręce podano. *LatHar* 245, ++6, 685; *WujNT Luc* 1/5; kazał mu P. Bog wziąć Iozuego/ y poftawić przed kápłanem Eleázárem/ fynem Aaronowym *SkarKazSej* 678a, 678a, 700b.

W połączeniu z nazwą rodu lub oddziału kapłanskiego [zawsze: kapłan + nazwa] (4): A dařz kápłanom y Lewitom/ ktorzy fą z nálienia Sádokowego [*sacerdotis et levitis qui sunt de semine Sadoc*] ktorzy przyřtępuią do mnie [...] áby mi offiárowáli cielcá z ftádá zá grzech. *Leop Ez* 43/19; Po Sámfonie oštátecznym Sędzim/ fprowował lud Izráelłki Heli kápłan s potomłtwá Itámár *BielKron* 62; *RejPos* 295; Był zá dni Herodá krolá Iudłkiego/ kápłan niektory imieniem Záchárialz/ z przemiány Abiego [*sacerdos ... de vice Abia*] *WujNT Luc* 1/5 [*przekład tego samego tekstu RejPos*].

W połączeniach szeregowych (31): przyřzedł Iudas Ifkáriotes ieden ze dwunasćie/ á z nim tłuřcza wielka/ z mieczmi/ z kiymi/ pofłani od naywyřfych kápłanow/ y Doktorow/ y Stárfzych [*a summis sacerdotibus et scribis et senioribus*]. *Leop Mar* 14/43 [*przekład tego samego tekstu LatHar* 708], *2.Esdr* 12 arg, *3.Esdr* 2/8; *BibRadz 1.Par* 23/2, *1.Esdr* 7/24, *2.Esdr* 9/32, 34, 38, 10/28, *Act* 5/24; Pokázili iey modły/ kořcioły báłwánłkie/ ołtarze/ obrázy/ y kápłany ich popalili. *BielKron* 86v, 5v, 63, 74, 77; *SkarŻyw* 241; Do was záwitam Oycowie Prorocy/ Pátriárchowie. Kápłani/ iteř Krolowie Y wřzytcy infzy Stanowie. *MWilKHist* F2, E; *ReszPrz* 109; *LatHar* 708, 720, 721, 723; *WujNT* 3, 8, *Mar* 14/53, s. 299, *Act* 4/1; y rořpędził ie tułczmi po řwiećie/ bez krolá/ bez kápłaná/ bez wolnořci *SkarKaz* 275b, 41a; *SkarKazSej* 666a.

W przeciwstawieniach: »kápłani ... lud (2), wszyscy (inni) Źydzi (2), řwiecki« (5): O ofyárách/ yáko máyá być ofyárowáne/ nye wřfytłkim řydom/ ále kápłanom telko przykazánye dano yeřt. *KromRozm II* k4v; *KrowObr* 225v; A iáki ieřt lud ták y kápłan/ y dla tego drogi iego náwiedzę nád nim/ á vczynki iego oddam iemu. *BibRadz Os* 4/9, *1.Mach* 14/28; Dawid [...] powołał wřzytłkich przełożonyeh y pořpolitych/ kapłanow y řwieckich *BielKron* 74.

[*Ze względu na hierarchię duchowną*] »kápłan ... lewita« (2): *Leop 2.Par* 7/6; ini zář byli mnieyřzy Lewitowie ktorzy kápłanom v ołtarzá vřługowáli. *SkarKaz* 607b.

[*Ze względu na władzę duchowną i řwiecką*] »krol (6), ksiáżę ... kápłan« (7): *KromRozm I* N4v; Przez złoto rozumie Kfiáżęthá/ á przez kámienie drogie Kápłany. *BibRadz I* 416b *marg*; *OrzRozm* D4v; iř Król vczefłtnikiem Effodu/ to ieřt/ řtanu Kápłánłkiego/ á nie Kápłan řtanu Królewłkiego vczefłtnikiem ieřt *OrzQuin* V2v, X3v; *WujNT* 387; *SkarKazSej* 679a.

W charakterystycznych połączeniach: kápłany ob(ie)rać (2), posta(no)wić (postanawiać) (6), řłuchać (3); kápłanowi pocziwořć działać, pořługować (uřługować) (2), ukazać (okazać) się (21); kápłanem ustawić (postanowić) (3); kápłan niedbały, nienaganiony, porządny, prawdziwy, przefłpny, stawiony, stary, řwięty, ubogi (2), wdzięczny (2), wierny (3), wybrany, zacny (2), zły; prawo kápłanow, zgromadzenie.

Zwroty: »kápłany pomazywac; pomazanie kápłanow; pomazany (był) kápłan« = *sacerdos unctus PolAnt*; *sacerdos christus Vulg* [*řzyk zrnienny*] (1; 1; 4): A yeřt yáko oley z Báłfámem zmyeřłány/

Którym był Aaron kápłan pomázány *LubPs* dd3; *Leop* 2.*Mach* 1/10; *BibRadz Lev* 4/3, 5; *BielKron* 33v *marg*; iáko to w ftárym Zakonie Krole y Kápłany z rofkazániá Bożego pomázywano *KarnNap* C.

»kápłany święcić; święcenie (a. poświęcanie). kápłanow« (1; 3): Offiárował y drugiego báráná/ ku poświęcániu kápłanow [*in consecratione sacerdotum*]/ y włożyli mu ná głowę Aaron y fynowie iego/ ręce swoie. *Leop Lev* 8/22; *BielKron* 36, 37v *marg*, L1113.

Wyrażenia: »kápła (wedle, z) (domu, a. narodu, a. obrzędu, a. porządku, a. rodzaju, a. urzędu) Aarona (a. Aaronowego)« [*szyk* 7 : 1] (8): *KrowObr* 181; *BielKron* 96v; Abowiem tákowe krwáwe ofiáry ofiárowáli kápłani z obrzędu Aaronowego. *WujJud* 150; Bo iáko w ftárym zakonie/ ieden był nawyźlzy kápłan/ á drudzy kápłani z tegoż domu Aaroná/ niźlzy byli *SkarKaz* 607b, 155b [2 r.], Oooc; *SkarKazSej* 685b.

»kápłan boży« (6): Zátym ci ktorzy ftali w koło/ rzekli/ Złorzeczyłz nawyźlżemu Kápłanowi Bożemu [*sacerdotem Dei*]? *BibRadz Act* 23/4; *SkarŻyw* 284, 483; A zaż kto zgánić może/ poftępek on Finelá Kápłaná Bożego? *CzechEp* 47; *PowodPr* 43; *SkarKazSej* 685b.

»celniejszy kápłan« = *arcykapłan* (1): Więc rzekł Piłat do celniejszych kápłanow/ y ludu półpolitego *LatHar* 722.

»kápłan izraelski, ludu izraelskiego« (1 : 1): *KrowObr* A3; KTorym kłztałtem Kápłani ludu Izraélskiego [...] Ná obchod świąt wroczyftych ná trąbách trąbili *BibRadzBaz ktv*.

»kápłani (ktorzy są) w Jeruzalem, jerozolimscy« = *sacerdotes qui sunt in Ierusalem Vulg* (8 : 1): *Leop* 1.*Esdr* 6/9; *BibRadz* 3.*Esdr* 6/30; Odpifáli zálie kápłanom Ierolimfkim fáłzywi prorocy z Bábilonu/ rádzác áby był wádzon Ieremiałz *BielKron* 95, [84²]; *SkarJedn* 15, 165, 208 [2 r.]; *ReszPrz* 47.

»kápłan kościoła [*jakiego*]« [*szyk* 1 : 1] (2): Tamże Abedechalum y Anániałz Kápłani kościoła iego/ iufz ftárzy/ będąc znim zaráz poimani/ zábici są. *SkarŻyw* 305; *PowodPr* 21.

»kápłan z (narodu a. pokolenia) Lewi(tow); kápłani synowie Lewi« [*szyk* 6 : 2] (7; 1): wypifse łobié w księgi/ to wtore opifanie Práwá Boże⁸⁰/ wziáwłfy Exemplarz od kápłanow z pokolenia Lewi [*sacerdotibus Leviticae tribus*] *Leop Deut* 17/18; Tedy Moizełz ípifał then zakon/ á oddał Kápłanom fynom Lewi [*sacerdotibus filiis Levi*] *BibRadz Deut* 31/9 [*przekład tego samego tekstu BiałKat*]; *BielKron* 19, 45v, 96v; *BiałKat* 33v; *SkarJedn* 54; *WujNT* 195.

»kápłan u Mojżesza, Mojżeszowy« (2 : 1):w nowym zakonie tákie iego kápłáństwo trwa/ od Aaroná y Moyzełzowych kápłanow przeniesione *SkarKaz* 156b; A iefliż tenże Chryftus twoim obyczáiem w ftárym zakonie przez ony kápłany v Moyzełzá w figurze gdy fię iefzcze nie národził/ ofiárowány był *SkarKaz* 156b, 156a.

»(na(j))przedniejszy kápłan« [*w tym: dodatkowo z imieniem* (1)] = *arcykapłan; pontifex, sacerdos primus, princeps sacerdotum PolAnt* [*szyk* 9 : 1] (10): Wziął też Hethman Sáráiałzá napředniejszyzego kápłaná/ y Zofoniałzá wtorego po nim/ y trzy ftroże weścia. *BibRadz Ier* 52/24, 2.*Reg* 8/17, 2.*Par* 24/11, *Matth* 21/62, 28/11, *Ioann* 18/35; Przędniejszy tedy kápłani/ y wlytka rádá/ ízukáli fáłzywego świádectwá ná Páná Iezulá *LatHar* 694, 709, 720; *WujNT* 493.

»na(j)wyższy kápłan« [*w tym: dodatkowo z imieniem* (21)] *arcykapłan; sacerdos magnus a. summus Vulg, PolAnt; pontifex, princeps sacerdotum PolAnt* [*szyk* 69 : 20] (89): *PatKaz II* 60; Moizełz

nawyřífífym kápłanem był v żydow/ od íámego bogá ítáwyony *KromRozm III* M2v, M3; *KrowObr* A3, 120v, 213v; *Leop Is* 36/3, 1.*Mach* 13/36, 42, *Mar* 14/10, 43, 47; Y Ionáthán zátřzymał narod íwoy/ nád kthorym był nawyřífífym kápłanem *BibRadz* 1.*Mach* 14/30, I 48c *żp*, *Ex* 38/30, 4.*Reg* 22/4, 8, 1.*Par* 23 *arg* (33); *BielKron* 110v; *OrzQuin* X3; y íáko go wydáli nawyřífífzy kápłani y kfiáżetá náfze ná íkazanie śmierci/ y íáko go vkrzyżowáli. [*bibl. Luc* 24/20] *RejPos* 111 [*przekład tego samego tekstu MilkHist*], 218; *KuczKat* 25; *SkarJedn* 61, 160, 165, 208 [3 r.], 288, 293; *SkarŻyw* 81, 489, 490 *żp*, 491 [2 r.]; *MWilKHist* 14; Tedy zgromadzili íię Arcykápłani/ y ítárfzy nád ludem/ do dworu nawyřífífego kápłaná/ ktorego zwano Káípháfz *LatHar* 689, 325, 694, 696 [2 r.], 697 [2 r.], 704 (15); ktore Lácińfki tłumáfem kfiáżety kápłánífkimi/ czáfem bífkupámi/ á czáfem nawyřífífymi kápłany zowie. *WujNT* 8, 195, 354 [2 r.], 428 [2 r.], 784; *SkarKaz* 40a, 315a, 607b.

»kápłan pańfki« = *sacerdos Domini Vulg, PolAnt* (5): *Leop* 2.*Par* 26/17; Izażeście nie wyrzucili íynow Aaronowych Kápłanow Páńfkich y Lewitow *BibRadz* 2.*Par* 13/9, 1.*Reg* 22/17 [2 r.], 3.*Reg* 2/27.

»kápłan pi(e)rwszy« [*w tym: dodatkowo z imieniem* (1)] = *arcykapłan* [*szyk* 1 : 1] (2): Poimał y wíziął też Hetman Sáráíe kápłaná pierwfłego [*sacerdotem primum*]/ y Soffoniafía kápłaná wtorego/ y trzech wrotnych. *Leop* 4.*Reg* 25/18; *BielKron* 62.

»przełożony kápłan« = *arcykapłan* [*szyk* 4 : 1] (5): *RejPs* 199v; *KromRozm II* ív; *BielKron* 74; Ták íáko y tu ífyzymy o tym przełożonym á zacnym kápłanie zakonu żydowfkiego *RejPos* 256, 251.

»kápłan starego (*a. żydowskiego, a. Mojżeszowego*) zakonu (*a. testamentu*), w starym zakonie, z starego zakonu« [*szyk* 24 : 1] (21 : 3 : 1): *KromRozm III* L2v; *GliczKsiąż* O7; *KrowObr* 225v [2 r.], 226, Ss3; *BielKron* 74 *marg*; Poder byłá to v kápłanow ítáre⁸⁹ zakonu ízátá s płothná białego lniánego ípráviona *RejAp* 14v, 183v; Íáko íie to y tu w tym vbogim kápłanie á kfiáżeciui zakonu żydowfkiego okazało *RejPos* 256, 210, 211v, 214v [2 r.], 215, 256; *RejZwierc* 125; *SkarŻyw* 284; *WerGość* 259; Haeretycy chcąc ohydzić ludziom kápłany nowego teftámentu/ rownáíá íe z kápłany ítárego *WujNT* 183; wíeńfza íeń nád moc y wáfzáf krolow tego świáta/ y nád moc kápłanow zakonu Moyzeífzowego *WujNT* 387, *przedm* 32, s. 34, 766, 784.

»starszy kápłan« (4): Y posłáf Eliákimá ochmíftrzá y Sobnę Kánclerzá/ y ítárfze kápłany [*seniores sacerdotum*] obleczone w wory/ do Ezáíáfzáf Proroká íyná Amofowego. *BibRadz Is* 37/2; *BielKron* 95 [2 r.]; *WujJudConf* 39v.

»kápłani synowie Aaronowi, z synow Aarona; Aaron i synowie jego kápłani *itp.*« = *sacerdotes filii Aharon PolAnt* (7 : 2; 4): *KromRozm I* N4v; Ale yáfnyey to mámy z ítárego zakonu/ gdfzye bog rokazał Moizeífowi/ áby ták mowíł Aaronowi y Synom yego kápłanom *KromRozm III* K6v; A kápłany z íynow Aaronowych [*sacerdotesque ... de filiis Aaron*] flufzáf Pánu *Leop* 2.*Par* 13/10; A Kápłani Synowie Aaronowi krew íey wyleíá wkoło ná wierzchu ołtarzá. *BibRadz Lev* 3/2; tákí ma być przywiefdzion przed kápłaná Aaroná/ ábo przed ktorego ínego kápłaná z íynow íego [*ad Aharon sacerdotem vel ad unum e filiis eius sacerdotibus*]. *BibRadz Lev* 13/2, 1.*Par* 23 *arg*, 2.*Par* 13/9, 10; *BielKron* 36; *SkarŻyw* 492; *WerGość* 258; *SkarKazSej* 678a, 685b.

»kápłan świety« [*szyk* 2 : 1] (3): *OpecŻyw* 13; Oto ííodme czudo íż pan bog głofem twym íprávia íelenie, to íeń bífkupy y kápłany fwietye *WróbŻołt* 17v; *LubPs* Y3.

»uczony kapłan« (1): Bo nie będzie wczonych kapłanow którzyby flowo boże kazali. *WróbŻółt* S6.

»kapłan wielki« [w tym: dodatkowo z imieniem (5)] = *arcykapłan*; *sacerdos magnus* *Vulg*, *PolAnt* (6): SYmon Oniáśflow lын/ kápłan wielki/ który zá swego żywotá podpárł domu/ á zá dni fwych potwierdził kościoła. *Leop Eccli* 50/1, *BBB3*; *BibRadz* 2.*Esdr* 13/28, 1.*Mach* 14/20; á poruczył tego doględác kápłanowi wielkiemu Helchiáflowi z innymi *BielKron* 90v; *KuczKat* 310.

»kapłan zakonny« (1): Heli Kápłan Zakonny/ gdy Bogá obraził złym wychowaniem lынow swoich [...] to karánie odniośł *PowodPr* 12.

»kapłan zwier(z)chni« = *arcykapłan* [szyk 1 : 1] (2): Pan Bog Bożnicę łtárego Zakonu ták wczcił y łporządził/ iż w niey zołtáwił zwierzchniego Kápłaná *PowodPr* 28, 60.

»kapłan żydowski« [szyk 11 : 2] (13): *OpecŻyw* 5, 6; *KromRozm III Lv*; *BielKron* 62, 89, 138v, 141v, 143, 147v; *WujJud* 237v; *LatHar* 214; imię kápłaná nie má być v Chrześcijánow w mnieyŝey wadze prze to/ iż kápłani Żydowfcy zli á niezbożni byli. *WujNT* 243, 97.

Szeregi: »arcykapłan to jest nawyższy kapłan« (2): Ieden tylko był v Żydow który właśnie był Arcykápłanem/ to ieft/ nawyższym kápłanem. *WujNT* 354, 354.

»biskup(i) i (abo) kapłani; biskup z kápłany« [szyk 6 : 2] (7; 1): *PatKaz II* 44v; *WróbŻółt* 17v; *OpecŻyw* 121v; *HistAl* C3; A gdy nań poyżrzał Azáriaż Biłkup/ y wŝyłtcy ini kápłani [*pontifex et omnes reliqui sacerdotes*]/ obaczyli thrąd ná czele iego *Leop* 2.*Par* 26/20; *BielKron* 88, 143; *RejPos* 350v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»kapłani i doktorowie« (1): A łtali nawyżŝy kápłani/ y zakonni Doktorowie/ bez przełtánku go winuiác. *LatHar* 722. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.*].

»przedniejszy kapłani i faryzeuszowie« (1): Nazáiutrz który ieft dzień po dniu przygotowania/ zebráli ŝię przednieyŝy Kápłani y Fáryzeuŝowie [*principes sacerdotum et pharisaei*] do Piłatá. *BibRadz* *Matth* 27/62.

»kapłan i kaznodzieja« (1): A łtał Ełdrás Kápłan y kaznodzieiá zakonu [*sacerdos et lector legis*] Bożego ná drzewiánym łtolcu/ który było wczyniono. *Leop* 3.*Esdr* 9/42.

»(tak) krol i (jako teŝ) kapłan« (5): *OrzQuin* X3v; Wdzięcznac teŝ ono byłá ordinária Páńŝka/ gdy nád ludem Izráełskim połtánawiał krole y kápłany *RejAp* 106, 106; *KarnNap* C; *PowodPr* 10. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 9 r., w przeciwstawieniach 6 r.*].

»kapłan i (a) ksiąŝę« = *sacerdos et princeps* *Vulg* [szyk 5 : 5] (10): *BielŻyw* 156; A zá dni Ioácimá ci byli Kápłani/ y Kxiąŝęthá fámiłey *Leop* 2.*Esdr* 12/12, *Num* 32/2, 2.*Esdr* 12/22; *BibRadz* II 14c *marg*; *BielKron* 111; *RejPos* 111, 251, 256; *MWilcHist* 14. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 10 r., w przeciwstawieniu 1 r.*].

»kapłani abo księŝa« (1): Ci Doktorowie bylić kápłani ábo księŝa Żydowfcy/ w zakonie Moyzeŝowym dobrze biegli y wczeni *WujNT* 97.

»(ani) kapłan, (i, ani) lewit(a); kapłan z lewity« = *sacerdos (et) Levita* *Vulg*, *PolAnt* [szyk 37 : 4] (40; 1): KApłani y Lewithowie y wŝyłtcy którzy łtego Pokolenia łá/ niebędą mieli cząłtki y dziedzictwá z innym ludem Iłráełskim *Leop* *Deut* 18/1, *B4v, *Deut* 18 *arg*, 2.*Reg* 15/24, 2.*Par* 31/17, 19 (13); *BibRadz* *Deut* 18/1, 1.*Par* 23/2, 2.*Par* 13/9, 10, 19/8 (13); *BielKron* 45, 82v; *RejPos* 11v, 210 [3 r.], 211v [2 r.], 213v, 309v; *SkarŻyw* 284; A toc ieft ŝwiádectwo Ianowe/ gdy połáli Żydowie z

Ieruzálem kápłany y Lewity do niego/ áby go zopytáli; Ktoś ty ieft? *WujNT Ioann 1/19* [przekład tego samego tekstu *RejPos 11v*], s. 237; *SkarKazSej 685b*. [Ponadto w połączeniach szeregowych 8 r., w przeciwstawieniach 2 r.].

»namiestnik i kapłan« (1): A iáko Melchifedech ná vrzędzie twoim Kápłáńfkim niepotrzebował żadnego namiestniká/ y infzego Kápłaná *KrowObr 181*.

»kapłani i pisarze zakonni« (1): W czym oni Kápłani y Piárze Zakonni grzeŹyli/ ktorzj Szczepaná S. fádźili. *KuczbKat 340*.

»kapłan i (a, takież) prorok« = *sacerdos et propheta Vulg* [szyk 11 : 5] (16): *Leop Is 28/7, Ier 4/9, 23/11, 29/1; BibRadz Ier 26 arg* [2 r.]; *BielKron 66v, 67v, 94v, 95v, 96v, 110v, 117v; RejPosRozpr cv*; iako po Moyżelzu wzbudził Ezdrafá/ ktory odnowił zakon: y po nim zaś Proroki y Kápłany/ y ine ludzie wielkie *SkarŻyw 463; LatHar 325*. [Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.].

»kapłan i przełożony« (1): Dawa znác o fprofnym okrucieńftwie kthore fię miedzy ludem onym okázowáło/ á zwłafzczá miedzy kápłany y przełożonemi. *BibRadz II 39c marg*. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.].

»kapłani i rada« = *sacerdotes et concilium Vulg* (4): *Leop Act 22/30*; A przednieyfzy kápłani/ y wżyftká rádá/ fzukáli przeciwko P. IezuŹowi Źwiádectwá *LatHar 709, 694; WujNT 489*.

»kapłan i sędzia (a. sędziak)« [szyk 1 : 1] (2): Niechayzec fię thez zeydá ze wżyftkich mieyfc Kápłani y fędźiowie [*presbyteri ei iudices Vulg*] ná dzień náznáczony *BibRadz 3.Esdr 9/13; SkarKazSej 689a*.

»kapłan, (i, a) sługa (a. słuźebnik) (boży, a. kościelny, a. pański)« [szyk 4 : 2] (6): áby niebył fniego fyn/ ktoryby krolował ná ftolcu ie⁸⁰: y Lewitowie y kápłani fluźebnicy [*sacerdotes ministri*] moi. *Leop Ier 33/21; RejAp 131; SkarŻyw 103, 112; LatHar 107; PowodPr 26*. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»kapłani i starszy (a. starcowie)« = *sacerdotes et senes, sacerdotes et seniores Vulg* [szyk 7 : 3] (10): *Leop Thren 1/19*; przytym ftárfzym y kápłanom/ tákze y inemu ludowi ZyduŹkiemu/ bráćiey náfzey zdrowia życzymy. *BibRadz 1.Mach 14/20; BielKron 89v*; żeby wżyfcy iáko pierwey ználi kápłany fwoie y ftárfze duchowne *SkarJedn 208; SkarŻyw 483; LatHar 696* [2 r.], 697, 721; *PowodPr 86*. [Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.].

»kapłan i uczony w zakonie« (1): wżytko oczkolwiek będzie żádał Ezdrafz Kápłan y vczony w zakonie [*sacerdos scriba legis*] Bogá niebiełkiego/ áby wnet było. *BibRadz 1.Esdr 7/21*. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»kapłan abo zakonnik« (1): W ftárym Zakonie poŹłał Pan Bog do niektorych Kápłanow ábo włáfniey Zakonnikow/ ná imię Rechábitow/ Proroká fwego Ieremiafzá *PowodPr 43*.

Przen: Potomek Dawida (1) : Czytamy w ftárey hiftoriey że fyny Dawidowe zwano kápłany *RejPosRozpr c3*.

α. *W politeistycznych odszczepieńftwach od judaizmu* (20) : Izażeście nie wyrzucili fynow Aaronowych Kápłanow Páńfkich y Lewitow/ á poczyniliście fobie kápłany iáko ini narodowie žiemfcy *BibRadz 2.Par 13/9* [przekład tego samego tekstu *SkarKazSej*], *Iudic 18/27, 30, 4.Reg 10/11, 2.Par 13/9*; Pobił y drugie w Iezráelu Achábowy przyiaciele/ pány y kápłany *BielKron 86v, 88*;

fkądże oni Hieroboámitfskie kápłany/ zá fałszywe y zdrádlíwe proroki/ práwowierny ználi *SkarJedn* 48; *ReszPrz* 46; *SkarKazSej* 685b.

W połączeniu z imieniem [zawsze: imię + kapłan] (3): Thedy poflał Amázyás Kápłan Bethel do Ieroboámá Krolá Iíráelfskiego/ mowíac *Leop Am* 7/10; *BibRadz Am* 7 arg, 10.

Wyrażenia: »fałeszny (a. fałszywy) kapłan« (3): *BibRadz Ez* 22 arg; *RejPos* 226; Y náczyníł im innych fałszywych kápłanow/ y innych Bogow ile chćiał. *SkarJedn* 208.

»kapłan wysokich« (1): ktho iedno chćiał nápełniał rekę [!] iego/ y ftáwáł -fie kápłanem wyfokich [sacerdos excelsorum]. *Leop 3.Reg* 13/33.

Szeregi: »kapłani i bogowie« [szyk 1 : 1] (2): Bogi ktorem ia poczyníł sobie pobráłífie mi gwałtem y Kápłaná [deos ... et sacerdotem] *BibRadz Iud* 18/24; *SkarJedn* 208.

»nauczyciel, kapłan« (1): Támże ten śwíety Prorok wypífuie ípofob y kftały onych fałeszných náuczycielow/ onych kápłanow *RejPos* 226.

»prorocy i (takieź) kapłani« (4): Vkázuie grzechy prorokow y kápłanow *BibRadz Thren* 4 arg, *Ez* 22 arg; *BielKron* 84, 86v.

»słudzy i kapłani« (1): A przetoź teraz zbierzćie do mnie wśytki proroki Báálowe wśytki flugi y kápłany iego [omnes servos eius et ornnes sacerdotes eius] áź do iednego *BibRadz 4.Reg* 10/19.

β. *Melchizedech* (32) : Melchifedech co zá kápłan był y iaka ofiára iego. *SkarŻyw* 284 marg, 284; Iź błogofłáwíł Abráhámowi/ nie dla tego był kápłanem. *SkarKaz* 156a, 156a [3 r.], b.

W połączeniu z imieniem [imię + kapłan (7), kapłan + imię (2)] (9): *LubPs* Z3; *BiałKat* 126v, 343v, 353v; Zá ktore kápłan Melchifedech dziekuiac/ ofiárował P. B. chleb y wino *SkarŻyw* 284. Cf »wedle porządku Melchisedecha«.

Wyrażenia: »kapłan Boga nawyźszego (a. żywego)« = sacerdos Dei summi *Vulg* (6): A iź był kápłanem Bogá nawyźszego [sacerdos Deo altissimo]. *BibRadz Gen* 14/18, I 8a marg; ták iź y on Melchifedech kápłan Bogá żywego záchodził mu ná drogi wielką mu pocźciwość czyniac *RejZwierc* 124v; *WujNT Hebr* 7/1; *SkarKaz* 156a [2 r.].

»na(j)wyźszy kapłan« [w tym: dodatkowo z imieniem (6)] [szyk 5 : 4] (9): *KrowObr* 179v, 180v, 181 marg, Ss4; Wyfzedł teź przeciw iemu Melchifedek/ to ieft/ kápłan nawyźszy/ y krol Salem *BielKron* 11v, 6v, 36; *LatHar* 75, 128.

»wedle (a. według) porządku (a. rządu, a. sposobu, a. sprawy) Melchisedech(a) kapłana« (4): iź to wśytko ściągáło fie ná przyście Mefyáfzá [...] według ípofobu nawyźszego kápłaná Melchifedech. *BielKron* 36; *BiałKat* 343v, 353v; ták iáko o nim pífmá śwíadczą/ práwie wedle íprawy á rządu Melchifedech onego naypirwżego krolá y kápłaná. *RejPos* 137v.

»kapłan wieczny, na wieki« [szyk 2 : 2] (2 : 2): ź iáko Melchifedek według wrzędu íwego/ był y Krolém y Kápłanem nawyřfřzym y wietznym *KrowObr* 180v, 180v, 181; ále przypodobány Synowi Bożemu/ trwa kápłanem ná wieki [sacerdos in perpetuum]. *WujNT Hebr* 7/3.

Szereg: »krol, (i) kapłan« [szyk 8 : 3] (11): Abowiem Iako Melchifedech ktori był y krol y kapłan ofiarował panu bogu chleb y wino *WróbŻořt* 118; *KrowObr* 179v, 180v [2 r.]; *BibRadz* I 8a marg; ftąd go drudzy zową Melchifedek/ to ieft/ nawyřfřzy Kápłan y Krol *BielKron* 6v, 11v, 146; *RejPos* 137v; *BiałKat* 126; *WujNT* 760.

B. *W innych kultach religijnych (109)* : Więc fie mu Kápłan przygodził/ Ktory był drogi pobłądził. *BierEz* A3, A3 [3 r.], A3v; Bog ich naznamienitfzy ogien [...]. Gdzież był kapłan vftawicznie drew przykładaiąci. *MiechGlab* [89]; áby námawywano kápłany/ ktorzyby Alexándrá przywitáli fynem lowiślowem *GliczKsiqż* B6; Y rozgniewawłfy fie Krol/ przyzwał kápłanow iego [*Bela*] *Leop Dan* 14/21, 2.*Mach* 1/15; Kápłani ich [*Turków*] máłą rozność máią od chłopow proftych *BielKron* 260; Ma żon Krol Kálekucki trzy ftá/ ktore kápłanom dawa ku wolney krotofili *BielKron* 459, 9 [2 r.], 9v [2 r.], 28, 54, 63 (22); Téżci Tureckié/ to ieft/ Kácérskié Páńftwo/ ma Królá/ ále nie od BOgá przez Kápłaná *OrzQuin* 12; w wiernym zebraniu Páńfkim możemy thym przybytkiem rozumieć ony kápłany ftarych zwyczáíow Rzymfkich *RejAp* 90; Vbráli swoie Kápłany w ízáty poświęcone *BielSpr* 44v, 44v, 68; *BudBib Bar* 5/27, 29, 46, 54; Zezwi wżytkich swoich kápłanow/ á rofkalf im áby to oko zleczyli/ á moc Bogow swoich pokazáli *SkarŻyw* 179; Kápłany pogáńfkim obyczáíem w nim vftáwił *StryjKron* 400, 400 [3 r.]; *PaxLiz* Ev, E3v; rádzili fię bogow swoich przez kápłany swoie. *SkarKazSej* 657a.

kapłan czyj [z imieniem bóstwa; w tym: *G sb* (2), *G sb lat* (1), *sb indecl w funkcji G* (2), *ai poss* (12); dodatkowo z imieniem kapłana (5)] (17): *Leop* 1.*Reg* 5/5, 4.*Reg* 11/18, *Dan* 14/9, 11, 2.*Mach* 1/13, 15; *BibRadz* 2.*Par* 23/17; Y zali Poetowie niewyślawiáią bogáctwá Chryzego/ Kápłaná Apolinowego? *OrzRozm* Hv; *BielKron* 57v, 84v, 151; Megabizus sive Megalobysus, Pop/ álbo kápłan Boginiej Diany y Epheliany *Mqcz* 213c, 319b, 365c; *RejZwierc* 202; *SkarŻyw* 566; *WujNT Act* 14/12.

W połączeniu z nazwą miejscową [w tym: w + L sb (2), *u + G sb* (1), *sb indecl w funkcji G* (1), *ai* (6); dodatkowo z imieniem (2); *kapłan + nazwa* (9), *nazwa + kapłan* (1)] (10): *MiechGlab* **2v; ábys z náfzego skarbu rozdał między kápłany Egipskie [...] tyfiąc funtow złotá. *HistAl* N2; *BibRadz* I 158c *marg*; Do they Arábíey vciekł był Moizelz boiác fie Fáróná do kápłaná Mádyán. *BielKron* 263v; dawáli odpowiedzi przez fwe Kápłany v Delfu gdzie był Kościoł Apolinow *BielKron* 467, 28v, 98v, 103; *RejZwierc* 84; *SkarŻyw* 479.

W połączeniu z imieniem [imię + kapłan (5), *kapłan + imię* (3)] (8): *LubPs* gg3; Ktorzy im tháką odpowiedź dáli przez Kalkálá kápłaná *BielKron* 60, 57v [3 r.], 59, 60, 75.

Wyrażenia: »kapłan bałwański (a. bałwochwalski)« [*szyk* 5 : 1] (6): *BielŻyw* 87; Po thym vpominaniu nie náwrocił fie Ieroboám od drogi swoiey nágorśfey/ ále owśsem przeko náczynił kapłanow bałwańfkich [*sacerdotes excelsorum*] z nápodleyśfego ludu *Leop* 3.*Reg* 13/33; Syrofánes Hetman Egipfki napirwey bałwochwálkie kápłany vftáwił bez żon. *BielKron* 9, 53v; *SkarŻyw* 531, 566.

»kapłan czartowski, czarta« (1 : 1): Krol im też był powinien przodkiem chwałę bofzkow rozmnażác/ żywnością opátrzyć flugi ich/ ták mniśzki iáko kápłany czártowfkie *BielKron* 99v, 144v.

»fałeczny (a. faleszny, a. fałszywy) kapłan« (3): *BielKron* 111v; *RejZwierc* 202; Co iefliby też tá ípráwá y poświęćanie fałzywe było/ iáko Turczyńnow y Sámárytáńczykow fałzywi kápłani/ byłáby fałzywa y niepobożna chwałá. *ReszPrz* 47.

»najwyższy kapłan« (1): Prufzacy z podufzczenia naiwyżfzego ich kápłaná/ ktorego Krywe zwali: żáłowáli ífz S. Woyciechá zdrowo puścili *SkarŻyw* 358.

»kapłan pogański« [szyk 4 : 2] (6): A pogańszczy kapłani przy oczyszczeniu albo wywodzeniu białych głów: miewali to ziele przy łobie. *FalZioł* I 153b; *BielKron* 28; *SkarŻyw* 20, 70; *WerGość* 259; *GórnRozm* N3.

»wieszczu kapłan« (1): krol k niemu chući dobrej nie miał/ y był iego vmyśl zbáwić go gárdłá s przywodu iego wiefzczých káplánow. *BielKron* 28.

Szeregi: »krol a kapłan« (1): Tiara, Nięyáki [!] zawoy álbo czapká Perskich białych głów/ potym tilko od królów á káplánów nofzona *Mqcz* 455c.

»(tak) mniszki a (i, jako) kapłani« (4): *BielKron* 99v, 102v, 104v; gdyż tho v nich [*Rzymian*] ty święte rzeczy s Kościołá nigdy niewychadzáły z Mniłzkámi y s Káplány. *BielSpr* 44v.

»kapłan i wieszczek« (1): Siádáli nád tą iáłkinią/ dziewki/ káplani/ y Pitiufowi wiefzczkowie/ czártem zmagieni *BielKron* 274.

a. *Kapłanka* (3) : *HistAl* D4v; Tákże też oni dwá brácia Kleobis á Byton/ ktorých mátká wedle onego łthárego zwyczáiu pogáńłkiego byłá káplánem *RejZwierc* 169.

W połączeniu z imieniem (1): ale mu powiedziała panna/ ktora byłá kapłánem w tym kościele imieniem Zochora iż nie byłá godzina odpowiedzi boskiey *HistAl* D2v.

2. *Nazwa figury szachowej zwanej także popem, obecnie goniec, laufer (z elementami antropomorfizacji)* (2) : Káplán z Rycerzem/ á obádwá biali/ Iedno przez ieden plác od łiebie łtali. *KochSz* B2v; Rochowie łrodzy z wież ná woylko biyą/ Káplani z łukow bez przełtánku łzyią. *KochSz* B3.

Synonimy: **1.A.** *duchownik, duchowny, ofiarnik, ofiarownik, prezbiter*; **a.** *kleryk, ksiądz, mszarcz, ofiarca, pop*; **B.** *ofiarnik, ofiarownik*; **2.** *pop*.

Cf **ARCYKAPŁAN, KAPŁANIEC, [KAPŁANNIK]**